ሓዳስ ኤርትራ

መበል 34 ዓመት ቁ.196 | ሓሙስ 17 ሚያዝያ 2025 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
ዜና

ገጽ 3
ሰነ-ቁጠባ እንታይ እዩ?

ገጽ 4
ሕብረተሰባት ነበይ ናበይ ብኸመይ?

ገጽ 5
ንዘይኸሙ ምእላይ ይ ምስላይ

ገጽ 11
ሻምፕዮናውስፕሮ ዲቪዥን 'ኤ' ቀጺሉ

ከረን - ነጋዶ ኣብ ምሕላው ጽሬት ሓላፍነታውያን ክኾኑ ጻውዒት ቀሪቡ

ወሃንቲ ትካላትን ነጋዶን ኣብ ምሕላው ጽሬት ከተማን ምኽባር ሕዋን ስርዓትን ሓላፍነታውያን ክኾኑ ኣመሓዳሪ ከተማ ከረን ኣቶ ረዚ ኣርኢያ ብፀ ሚያዝያ ምህላም ኣብ ዝገበሮ ርክብ ጸዊዕሉ።

ጽሬትን ስርዓትን መሰለዩ ስልጠን ሕብረተሰብ ምኻኑ ብምጥቃሱ ጽሬት ትካላትን ከብቢን ብምሕላው ጸገቕ ትካላትን ከተማን ንምዕቃቡ ሓላፍነትን ግዴታን ነዋዝለዎም'ውን ኣጸዲቑ።

ካብ ዝተዋህበን ናይ ንግዲ ፍቓድ ወጺኢ ዝሰርሓ ትካላት ሓላፍነት ይርኢያ ምህላወን ዝሓበረ ኣቶ ረዚ ወሃንቲ ትካላት ግበእን ሕጋውን ንጥፈታት ከካይዱ፣ ኣብ ትካላት ዝኸቅል ኣኽእል መምርሒ ተሪብሎ ዝተኸተለ ክኸውን፣ ነፀሮ'ውን ካብ ኣብያተመዚቃ ዝወጽእ ረሽቪ ደምጺ መፃኒ ክፃብሩ ተኣቡዩ።

ስድራ ስወኣት ምድጋፍ ሓላፍነት ከሉ ዜጋ ምኻኑ ብምጥቃስ ደሞ ኑቲ ብስነሕዝተኛታት መንግስቲ ተጀምሪሩ ዘሎ ስድራ ስወኣት ናይ ምድግጋፍ መደብ ወሃንቲ ትካላት ክስዕቡዎ ኣተሓሳሰቡ።

ኣብ መወዳኢታ ኣቶ ረዚ ከበቢ ብንጽህና ምሓዝ ንጥፅና ሕብረተሰብ ውሕስነት ዝፈጥር ስለዝኾኑ ወሃንቲ ጋራጃት ንብሊ ዘቃልዕ ረሳሕ ፈሳሲ ብየበእ ክወሃኑ፣ ወሃብቲ ኣገልግሎት ድማ ጉሓፎም ኣብ'ቲ ዝዝከሩ ቦታ ክኣልዩ ብምምሕጽጹ ኣብ ዘይሕጋዊ ንግዲ ተዋፊርም ዘሎዉ ነጋዶ ክሕሰቡ ተማሕጸኑ።

ተካተፍቲ ብባይኣምኒ ጉድለታት ንምኢራም ዘለዎም ድልውትት ብምርግጋጽ፣ ኣብ ጎደናታት ዝሸጥዋ ሃለኽቲ ነገራት ብሓፈሻ መደሃኒታት ሕርሻን ካልእን ድማ ብፍላይ መውረርያ ክፃብሩ ተኣቡዮም።

ባጽዕ - ቤት-ጽሕፈት ሃማመተኤ ንደቂኣንስትዮ ስልጠና ሂቡ

ስእሊ-ዑመር መሓመድኣድሪስ

ቤትጽሕፈት ሃማመተኤ ኣብ ንኢስ ዞባ ባጽዕ ንክልተ ኣዋርሕ ብምሕደራን መረሕትን ዘስልጠነን ኣብ ትምህርትን ጸብስልታ ዘርኢያ 47 ደቀኣንስትዮ፡ ብ13 ሚያዝያ ተመርቕኑ።

ኣብ'ቲ ኢጋጥሞ ሓሊፉ ሃማመተኤ ኣብ'ቲ ንኢስ ዞባ ኣቶ ዳዊት ተኽለማ፡ ኣብ ርእሲ'ቲ ኣብ ምሕደራን መረሕትን ዘተኮረ ስልጠና፡ ኣብ ኣገዳሲት ምሕያል ደቀኣንስትዮ ኣብ ትምህርቲ፣ ጾታዊ ማዕርያ፣ ነፀሮ'ውን ሳዕቤናት ክሽጦን መርዓ ትሕቲ ዕድመን ዘተኮረ ኣስተምህሮ ነምኢተዋህበን ብምጥቃሱ ንዓወት ናይ'ቲ ስልጠና ንዘጋጋጹ ኣካላት ኣመስጊነ፡፡

ኣመሓዳሪ ከተማ ባጽዕ ኣቶ ሃይለ ኣሰፍሃ ብወኪሎ ምምሕዳር ከተማ ምስ ሃማመተኤ ተወሃሂዱ ዝተፈላለየ መደባት ከሰላስል ምጽንሑ ብምጥቃሱ ኣብ ምሕያል ዓቕሚታት ደቀኣንስትዮ'ውን ብዘለዎል ነፀዝደናዕሉ ገለጹ፡፡

ኣብ መወዳኢታ፡ ንተመረቕትን ኣብርኽዮ ንዘበገሱን ወረቐት ምስኽር ተዓዲሉ፡፡

ኣብ ማይ-ዓይኒ፡ ብርሰት ኣግራብ ንምግታእ ዝሕግዝ ዘተ ተኻዪዱ

ኣብ ንኢስ ዞባ ማይ-ዓይኒ፡ ኣብ ምዕቃብ ሃብቲ ገረብን ምክልኻል ብርሰትን ዘተኮረ ኣስተምህሮኣዊ ዘተ፡ ብ10 ሚያዝያ ምስ ነበርቲ 14 ምምሕዳራት ከበ. ተኻዪዱ፡፡

ሓላፊ ጨንሬር ቀጽጽር ኣግራብን እንስሳ ዘቡዕምን ዞባ ደቡብ ካፕተን ተወልደ ተኪኤ ኣብ ገዛሮ መገለጺ፡ ህዝቢ ጽልዋ ምዕቃብ ኣግራብ ኣብ ኣህበን ሰዒዳወቂ ብዘሕሰትን ብዘዋህኢ ተረዳኢ፡ ንሓለዋኡን ምክንኻኑን ብዕቱብ ክሰርሕ ጸዊዑ፡፡

ኣብ ዝሓለፈ ዓመታት፡ ኣብ'ቲ ንኢስ ዞባ ብሰንሲ ዘይሓፍታዊ ኣጠቓቕማ ብዘሕ ኣግራብ ከምዝበረሰ፣ ከም ሳዕቤኑ ድማ ብኣግራብ ተሸፊኑ ዝነበረ ከበታት ከምዝበደመ ገለጹ፡፡

ካፕተን ተወልደ ብዘይካዘ፡ ህዝቢ ኣብ ወቕቲ ክራምት ኣብ ዝቡዳድ ናይ ምግራብ መደባት ብንጥፈት ክዋኣ'ኳ ኣብ ከበኡ ዝርከብ ኣግራብ ብዘዋህኢ ክከናኸንን ብምዝኸኻዕ፡ ንዘበታዊ መሳለታት ዝቐረጽ ኣግራብ ጠንቂ ብርሰት ይኸውን ስለዘሎ፡ ብቐጽበት ደው ክብል ተማሕጸኑ፡፡

ተካተፍቲ ብወገኖም ሕጽረት ቀረብ ዝበታዊ ኣገልግሎት ዝወሰል ጸዋት ሓደ ካብ ዓበይቲ ምኽንያታት ተርእዮ ብርሰት ይኸውን ስለዘሎ፡ ቀረብ ኣማራጺታት ጸዋት ክውሃሉ ተኣቡዮም፡፡

ሃበሮ - ንመምህራን ስልጠና ተዋሂቡ

ኣብ ዞባ ዓንሰባ - ንኢስ ዞባ ሃበሮ፡ ካብ ከሊን ኣብያተ-ትምህርቲ ንዝተዋጽኡ 350 መምህራን ሱፐርቫይዘራትን ሓላፍቲ ምምሕዳርን ካብ 5 ክሳብ 13 ሚያዝያ ስልጠና ተዋሂቡ፡፡

እቲ ስልጠና፡ ኣብ መሰረታውያን ሜላታት ስኩምህርና ዝተመርኮሰ ኩይኑ፡ ኣብ ዓይነትን ምድላውን ወጥን፣ ነፀሮ'ውን ኣብ ምሕደራ ክፍልን ምዝርን ዘተኮረ ምንባሩ፡ ሓላፊ ኣሃዱ ካልኣይ ደረጃ ኣብያተ-ትምህርቲ ዞባ ዓንሰባ መምህር ተኽለሰንበት ዘርኢይ ሓቢሩ፡፡

ሓላፊ ኣብያተ-ትምህርቲ ንኢስ ዞባ ሃበሮ መምህር ዑስማን መሓመድ-ኣድም ብወኪሉ፡ ንኣበርክቶ ናይ'ቲ ስልጠና ኣብ ምሕያል መሰርሕ ምምሃርን ምስትምሃርን ነፀሮ'ውን ምምሕያሽ ውጽኢት ተመሃሮ ብምጥቃሱ ስልጠንቲ ብዮብሪ ክሰርሑሉ ትጽቢት ነምዝገበር ገለጹ፡፡

ዜና ዓዲ-ቐይሕ - ብትራክተር ዝካየድ ዘሎ ማሕረስ ንደቂ-ኣንስትዮ ይሕግዝ

ኣብ ንኡስ ዞባ ዓዲቐይሕ ብኮርፖሬሽን ጥራጥን ዘራእትን ብርትዓዊ ዋጋ ዝወሃብ ዘሎ ኣገልግሎት ማሕረስ ንደቂኣንስትዮን ብደቂኣንስትዮ ንክሕለፍ ስድራቤታትን ነፀምኡ'ውን ንኣረጋውያን ኣብዩ ሓጊዝ ምኻኑ ተገሊጹ።

ሓረስቶት ደቂኣንስትዮ ኣብ ገዛእኡ ርኢዮ፡ ቅድሚ ሕጂ ኣብ እዋን ማሕረስ ዚጥዕመን ጸገማት ንምቅላል ግሪወተን ንፍርቂ ክህባ ይግደዳ ምንባረን ብምሕባር፡ ትራክተራት ካብ ዝምደብ ኣትሒዙ ግን ጸገመን ፍታሕ ነምዝርኸበ ኣብጀሆኑ።

ዝሓለፈ ዓመት ብትራክተራት ካብ ዝተሓርሰ መሬተን ጸበቕቕ እቶት ነምዝሓፈሳ ዝጠቐሳ'ተን ሓረስቶት፡ ሎሚ ዓመት'ውን ዝሓሸ እቶት ንክረኽብ ደጽዕራ ነምዝሰዋ ገለጸት።

ኣብ ነርፖሬሽን ጥራጥን ዘራእትን መንእሰይ ተስፋኣለም ሓድሽ ብወኪ፡ እተን ዝተመደባ ትራክተራት ካብ ወርሒ ሎኒት 2025 ጀሚረኑ ንሰዓት ብሕሳብ 175 ናቕፋ ንምምሕዳራት ነበቢ ተኸንዳኑ መንደፈራን ሓይሓበን ዓሚመን ኣብ ማእለውያ መሳርሕ ምዝራእ መሻላ ዋይዳ ነምዝሰዋ ገለጹ።

መንእሰይ ተስፋኣለም ኣብ መወዳእታ፡ ኣገልግሎት ማሕረስ ብትራክተራት ኣብ ንኡስ ዞባ ዓዲ-ቐይሕ ንልዕሊ 7 ዓመት ነወሃብ ምጽንሑ ብምጥቃስ ልዑል ኣብርኽዮ ስለዘለዎ ተጠቒሙሉ እናዝደ ይመጽእ ነምዝሎ ሓቢሩ።

ስእሊ ሚልዮን ኣፈወርቂ

ተሰነይ - ጽጉማት ስድራቤታት ብጥሪት ተጣዩሰን

ቤትጽሕፈት ዕጽን ማሕበራዊ ድሕነትን ኣብ ንኡስ ዞባ ተሰነይ፡ ንጽጉማት ስድራቤታት ብጥሪት ኣጣዩሰ።

እዚ ኣብ ገጽት ተኸፋፈሉ ዝነብሩ ዘሎ ማህበርሕ ምጥያት ስድራቤታት ብዘመረጽኦ መትከሊ እግሪ ሓገዝ ነምዝርኽበ ንምግር ዘዀለመ ምኻኑ ዝሓበረ ሓላፊ ናይ'ቲ ቤትጽሕፈት ኣቶ ሚኻኤል ገብረስላሴ፡ ድሮ 8 ስድራቤታት ነፍሲ.ወከፈን ብዋጋ 10 ሽሕ ናቕፋ ጠሉ ጠይ ነምኣተጣዩሳ ገለጹ።

ኣብ ወርሒ ታሕሳስ 2024 እውን 6 ስድራቤታት ብዘመሳሰለ ኣገባብ ተጣዩሰን ምንባረን ዝፍለጥ'ዩ።

ሰረጀቓ - ኣገልግሎት ጥዕና እናሰፍሐ ይመጽእ

ኣብ ዞባ ማእከል - ንኡስ ዞባ ሰረጀቓ፡ ኣገልግሎት ጥዕና እናማዕበለን እናሰፍሐን ይመጽእ ነምዝሎ ሞያውያን ገለጹ።

ሓላፊ ማእከል ጥዕና ሰረጀቓ ኣቶ ተስፋሂወት ኣበርሃም ንኡሪና ኣብ ገዛእ ሓብሬታ፡ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ 8 ትካላት ጥዕና ክህልዋ ከለዋ፡ ኣብ'ተን 7 ኣገልግሎት ሕርሲ ስለዝወሃቡ ኣብ ነፍሰጾራት፡ ሓረሳትን ዕሸላትን ዚጥዋም ገስበረ ሓልክታት ነምእተወገደ ሓቢሩ።

ኣብ 2024 ምስትታል ቅድሚ ሕርሲ ካብ ዝገበራ 997 ነፍሰጾራት፡ እተን ኣሳታት 78 ሚኢታዊት ኣብ ትካል ጥዕና ነምዝሓረሳ ዝጠቐሳ ኣቶ ተስፋሂወት፡ ዝ.መጠን'ዚ ክብ ንምባል ቀጻሊ ገስገሳት ይቀርድ ነምዝሎ ኣረዳኡ።

ንተኣክፎ ነም ኣብ መደባት ጥዕና ብምምጻስ ድማ፡ ኣብ ነቡቢዊ ጽሪታን ካልእ ሜላታት ምክልኻልን ተጠርዩ ብዘሎ ንቕሓት፡ ተርእዮ ተመሓላለፍቲ ሕሞምት ነምዝኾቅልቀለ፡ እንተኾነ ግን ሓሳሊፉ ተርእዮ ካብ እንስሳ ናብ ሰብ ዝመሓላለፍ ሕሞም በሩሲላ ስለዝኾነት፡ ነበርቲ ኣብ ኣመጋግቦኦም ጥንቃቐ ክገብሩ ተሓቢዩ።

ኣመሓዳሪ ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ሰረጀቓ ኣቶ ክፍሎማርያም ንብረመስቀል ብወኪ፡ ንቕሓት ህዝቢ ንምብራኽ ብዘለዎ ዘሎ ዕማም ተጠቃምሉ ነበርቲ ኣብ ትካላት ጥዕና ዕብዮት ነምዝርኣየ ብምጥቃስ ምስ ዕብዮት ቀጽሪ ተገልገልቲ ሕጽረታት ናይ'ታ ማእከል ጥዕና ፍታሕ ክፍደያሉ ኣዘኻኺሮ፡

ካብ ኣስመራ 22 ኪሎሜተር ርሕቐ ዝርከብ ንኡስ ዞባ ሰረጀቓ፡ 28 ዓድታትን 17 ምምሕዳራት ነቡቡን ይጥርንፍ።

ባጽዕ - ንኣባላት 'መውል' ስልጠና ተዋሂቡ

መደብ ወነፍላን ንኡስ ልቓሕን - 'መውል'፡ ካብ 3 ክሳብ 9 ሚያዝያ ንንጽ ሓለፍቲ ጨናፍርን ዞባታትን ኣብ ባጽዕ ስልጠና ወሃበ።

እቲ ስልጠና፡ ምሕደራ ልቓሕን ፋይናንሳዊን፡ ምድላው ወጥን ዋኒናዊ ትካል፡ ሜላታት ምብህላል፡ ሕጊ ዕጽ፡ ነምኡ'ውን ሰብኣውን ምምሕዳራውን ፖለሲታትን ኣገባባትን ትካል ዘጠቓለለ'ዩ።

ግዚያዊ ኣኪያዲ ስራሕ ማእከላይ ቤትጽሕፈት 'መውል' ኣቶ ታፍላ ኣሰመሮም ኣብ ዘሰመየ ቃል እቲ ስልጠና ብወሳኒ ዓቕሚ ትካል ዝዘዋህበን ኣብ ግብራዊ ተመክሮ ዝዘመርኰሰን ብምኻኑ ዝያዳ ወጽኢታዊ ምንባሩ ብምጥቃሱ ዝበረ ኣገባባት ስራሕ ኣብ ምትካላትን ምወርጃጃን፡ ነምኡ'ውን ቀጽጽር ኣብ ምሕያል ሓጊዝ ነምዝኸነ ኣጋዝሐ።

ስልጠንቲ፡ ብዘቐሰምዎ ስልጠናን ዝያሉዎም ተመክሮን ዝያዳ ወጽኢታዊ ስራሕ ከሰላስሉን ንመሳርሕቶም ክፈልጡን ድማ ተሓቢዩ።

ስልጠንቲ፡ ብወገኖም፡ ተመሳሳሊን ምስ እዋኑ ዝኸይድን ስልጠናታት ብምውዳብ ዓቕሚ ኣባላት ክብ ምባል ክድፋኣሉ፡ ነምኡ'ውን ዝውድብ ስልጠናታት ዝያዳ ኣብ ግብሪውን ኣሳታፍን ኣገባብ ዘዘኩረ ክኸውን ዝበል ርኢዮታትን ስለዋታትን ኣቕሪቦም።

ስእሊ ደምሳስ ጸጋይ

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ

ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቀ.ስ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም

ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

ተስፋኣለም የማነ

ቀ.ስ 201820 (250)

ፋክስ. 127749 - ቀ.ሳ.ጸ. 247

ለይ-ኣውት

ፍርቱና ኤፍሬም ትንሱእ ፍስሃየ

ሳምራዊት ሃብተ ስሎሜ ኣፈወርቂ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቀ.ስ.163471-07588045

ምልክታ

ቀ.ስ 125013 - ቀ.ሳ.ጸ. 1284

ቁጠባን ዋኒንን

ተስፊት ሓጐስ

ስነ-ቁጠባ እንታይ እዩ?

ካልኣይን መወዳእታን ክፋል

ኣብ ቁጠባ ብዙሕ ገንዘባዊ ምትሕልላፍ ‘ውን ይካየድ’ዩ

ኣብ ርእሲ’ቲ ዕዮ ዓዩ’ኻ ዝርከብ ገንዘብ፡ ብምትሕልላፍ ‘ውን ገንዘብ ክትረክብ፡ ቅልል ብዝበለ ድማ ክዋሃበካ ይከኣል’ዩ። እዚ ውህብቶ ብጥሪ-ገንዘብ ወይ ብዓይነት ክኸውን ይኽእል’ዩ። ብዓይነት ዝበሃል ንተጠቃሚ ብቐጥታ ዝዋሃብ ኣቐሓ (ንኣብነት፡ መግቢ) ወይ ኣገልግሎት (ንኣብነት፡ መባእታዊ ትምህርቲ) እዩ። እቲ ዝግበር ምትሕልላፍ ብጥሪ-ገንዘብ ይኹን ብዓይነት ብዘየገድስ ብዝተፈላለየ መገዲ ክትግበር ይከኣል።

ገሊኡ ምትሕልላፍ ብ‘ትፈልጦ ሰብ’ እዩ ዝግበር። ንኣብነት ወለዲ ንደቆም ዝህብዎ ደገፍ፡ ንዝሸምገሉ ኣባላት ስድራቤት ንዝኣሊ ኣባል ስድራ ዝዋሃብ ደገፍ፡ ካብ ማሕበረኮምካ ዝወሃብ ህያብ ከም ኣብነት ንመርዓ ጓልካ።

ግብረሰናያዊ ውህብቶ፡ እዚ ናብ ዘይትፈልጦም ሰባት ዝግበር ወለንታዊ ምትሕልላፍ ገንዘብ’ዩ። ሰባት፡ ገለ እዋን ብውልቂ ገለ እዋን ከኣ ብሓባር (ንኣብነት፡ ብትካል ወይ ብማሕበር) ንማሕበራት ግብረሰናይ ገንዘብ ይህቡ እዮም።

ግብረሰናያዊ ውህብቶ ብመንግስቲ (ንኣብነት፡ ንገለ ሰባት ግብሪ ኣኽፊልካ ንካልኦት ንምድጓም) ምስ ዝግበር መጠን ምትሕልላፍ ክነጻጸር እንከሎ ብኣዝዩ ዝተዓጸጸፈ ዓቐን ዝወሓደ’ዩ። ስለዚ፡ ብዙሕ ካብ ስነ-ቁጠባ ብዛዕባ’ዚ ነገራት ወይ መንግስታዊ ስነ-ቁጠባ ዝበሃል መዳይ ስነ-ቁጠባ ክኸውን ባህርያዊ’ዩ።

ኣብ ድኻታት ሃገራት ‘ውን ከይተረፈ ኣብ ሕማቕ ኩነት ንዝርከብ ክፍሊ ሕብረተሰብ (ንኣብነት፡ ንዝሸምገሉ፡ ስንኩላን፡ ዝጠመዩ) ብጥሪ-ገንዘብ ወይ ብዓይነት (ንኣብነት፡ እኽሊ) ደገፍ ዝገብር ናይ መንግስቲ መደባት ኣሎ። ሃብታም ሕብረተሰብ ኣለወን ኣብ ዝበሃላ፡ ኣብ ኤውሮጳ ከኣ ብሕልፊ ብዝርግሐ ዝሰፍሐ፡ ብመጠን ከኣ ዝበርከተ ደገፍ ዝገብር መንግስታዊ መደብ ኣሎ። እዚ ብመንግስታዊ ናብዮት ዝፍለጥ፡ እናወሰኸ ብዝኸይድ ኣገባብ ምእካብ ግብሪ (ዝበዝሐ ደሞዝ ዘለዎም ሰባት ብምንጽጋር ካብ ደሞዞም ልዕል ዝበለ መጠን ብመልክዕ ግብሪ ዘኽፍል) ከምኡ’ውን ኣድማሳዊ ረብሓ (ነፍሲወከፍ ሰብ ዝተወሰነ መጠን እቶትን መሰረታዊ ኣገልግሎት ከም ክንክን ጥዕናን ትምህርትን ክረክብ መሰል ዝህብ) ኣብ ዝብል ኣምር ዝተሰረተ’ዩ።

ብቐንዱ ኣቕሑን ኣገልግሎታትን ክፈሪ ኣለዎ

ኣቕሑ ሕ ን ኣ ገ ል ግ ሎ ታ ት ን ክሃልኽ እንተኾይኑ ፈለማ ክፈሪ ኣለዎ። ኣቕሑ ኣብ ሕርሻን ፋብሪካን፡ ኣገልግሎታት ድማ ኣብ ቤት ጽሕፈትን ኣብያተ መሸጣን። ምፍራይ ከም ዓውዲ፡ እዚ ኣብ ልውውጥን ምህላኽን ዘተኮር ሓድሽ-ክላሲካውነት ዓብላሊ ካብ ዝኾነሉ 1960ታት ጀሚሩ ኣብ ስነ-ቁጠባ ዝተጐሰየ ዓውዲ’ዩ።

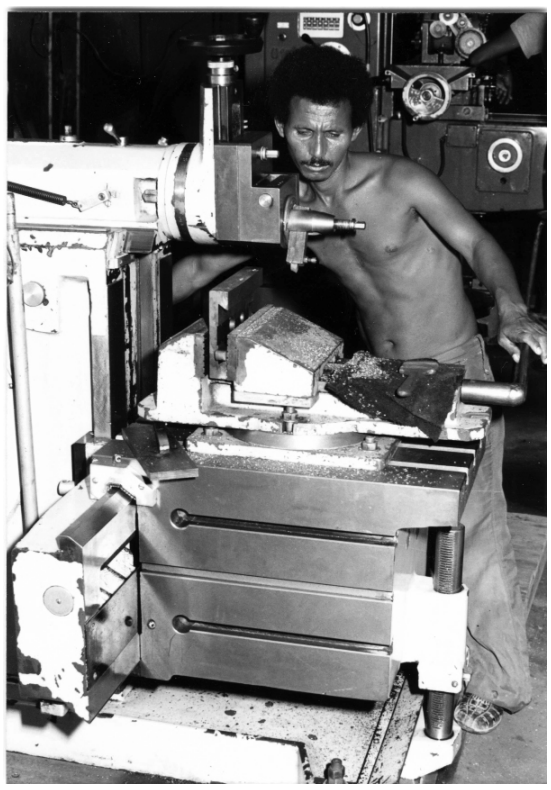

ብኣገላልጻ ፍሉጣት መምህሪ መጽሓፍቲ ስነ-ቁጠባ፡ ምፍራይ፡ ዝተወሰነ ጉልበት (ብሰብ ዝግበር ዕዮ) ምስ ማል (ማሽናትን መሳርሒታትን) ምስ ተሓወሰ ኣቕሑን ኣገልግሎታትን ከም ዝህብ ክልሰ-ሓሳባዊ ኣምር ወይ ኣከዋውናኣ ዘይተፈልጠት መሳርሒ (ጸላም ሳጹን) ጥራይ እዩ ዝጥቀስ። ምፍራይ ግና ኪኖ’ዚ ብርቅን ንምርድኡ ዘጽግምን ምሕዋስ ጉልበትን ማልን ተባሂሉ ዝጥቀስ ነገር ዝኸይድን ንቐንዲ ትሕዝቶ ናይ ሓያለይ ነገራት ብልክዕ ምፍጻም ዘጠቓልልን ምኗኑ ዝዋሃቦ ኣፍልጦ ትሑት’ዩ። ነዚ ከም ኣቃውማ ፋብሪካ ብኸመይ ይውደብ፡ ሰራሕተኛታት ከመይ ትቁጸጸር ወይ ምስ ማሕበራት ሰራሕተኛታት ከመይ ትወዓዓል፡ ብምርምር ዝማዕበለ ተክኖሎጂታት ከመይ ብሚላ ተመሓይሽ ዝብል ዝርዝራት ኣብ ቁጠባ ወሳኒ ኣገዳስነት’ኳ እንተሃለዎ ዝበዝሐ ኣንባቢ ግና ምስ ስነ-ቁጠባ ዘየተሓሓዘ ክኸውን ይኽእል’ዩ።

ዝበዝሑ ስነ-ቕጠበኛታት ከኣ ነዚ ዝተጠቕሰ ዕማማት ን‘ኻልኦት ሰባት’ ማለት ንመሃንድሳትን ኣመሓደርቲ ዋኒናትን ክገድፍሎም ኣዝዮም ሕጉሳት እዮም። ብዛዕባ’ዚ ምስ ትሓሰብ ግን ምፍራይ ዝበለጸ መሰረት ናይ ዝኾነ ቁጠባ’ዩ። ኣብ መዳይ ምፍራይ ዝተራእየ ለውጥታት ድማ ምንጪ ናይ ዝበዝሐ ሓያል ማሕበራዊ ለውጢ ምኗኑ ርግጽ’ዩ። ዘመናዊት ዓለምና ድማ ካብ ኢንዱስትርያዊ ሰውራ ኣትሒዙ ኣብ ተክኖሎጅን ምስ ዓውዲ ምፍራይ ኣብ ዝዛመድ ትካላትን ብዝተኸስተ ተኸታተሊ ለውጢ ዝተሃንጸት’ያ። ስነ-ቁጠባ ከም ሞያን ቁጠባዊ ኣረኣእያና እዚ ሞያ ብዝፈጥሮ ኣመለኻኽታ ዝምእዘን ሰባትን ድማ ንዓውዲ ምፍራይ ኣብዚ እዋን ካብ ዝዋሃቦ ዘሎ ኣድህቦ ንላዕሊ ኣድህቦ ክንህቦ የድልየና።

ብዕዮ ወይ ብምትሕልላፍ ዝተረኽበ ጸጋ ኣብ ኣቕሓ ወይ ኣገልግሎት ይሃልኽ

ዝተፈላለየ ጸጋ ትረኽበሉ ኣገባብ (ዕዮ ይኹን ምትሕልላፍ) ምስ ረኸብካ፡ ነቲ ጸጋ ተህልኾ ኢኻ። ኣካል ከም ዘለና ፍጥረት ዝተወሰነ መጠን መግቢ፡ ክዳን፡ ጽዓት፡ መዕቀቢን ካልኦት ንመሰረታዊ ጠለብና ዘማልእ ኣቕሓ የድልየና። ብድሕሪኡ ‘ልዕል’ ንዝበለ ኣእምሮኣዊ ድሌትና ዝምልሽ ካልእ ዓይነት ኣቕሓ ከም መጽሓፍ፡ መሳርሒ ሙዚቃ፡ ናውቲ ስፖርት፡ ተለቪዥን፡ ኮምፕዩተርን ካልእን ነህልኽ። ብተወሳኺ፡ ኣገልግሎታት ከም መጓዓዝያ፡ ምስትኽካል ጸጉሪ ርእሲ፡ ድራር ቤት መግቢ ወይ ሽርሽር ናብ ወጻኢ ሃገር ዝኣመሰለ ንሽምትን ነህልኽን ኢና።

ስለዚ፡ ብዙሕ ካብ ስነ-ቁጠባ ብዛዕባ ምህላኽ ማለት ሰባት ገንዘብ ከመይ ናብ ዝተፈላለየ ዓይነት ኣቕሓን ኣገልግሎታትን የመቓርሑ፡ ኣቕሓ (ንኣብነት፡ ኮምፕዩተር) ኣብ ዝሸምትሉ ግዜ ኣብ ዕዳጋ ካብ ዘሎ ዝተፈላለየ ዓሌት ናይታ ኣቕሓ (ንኣብነት፡ ካብ ዓይነት ኮምፕዩተር ሌኖቮ፡ ደል ወዘተ.) ከመይ ይመርጹ፡ ብመዋዓውዒ ከመይ ይጽለው ወይ ይሕበሩ፡ ኩባንያታት መለለዩ ምስልን ንምህናጽ ከመይ ገንዘብ የውጽኣን ካልእን ንምጽናዕ ዝተወፈየ እዩ።

መጠቓለሊ ርእይቶ፡ ስነ-ቁጠባ ንቕጠባ ከም ዘጽንዕ ዓውዲ

ስነ-ቁጠባ ብስነ-ኣገባቡ ወይ ክልሰ-ሓሳባዊ መዳዩ ዘይኮነስ ልክዕ ከም ካልእ ዓውድታት ብርእሰ-ነገሩ ክግለጽ ይግባእ። ርእሰ-ነገር ናይ ስነ-ቁጠባ ድማ ቁጠባ ማለት ምስ ገንዘብ፡ ዕዮ፡ ተክኖሎጂ፡ ዓለማዊ ንግድ፡ ግብሪ ከምኡ’ውን ኣቕሑን ኣገልግሎታትን ምስ ነፍርየሉ፡ ኣብዚ መስርሕ ንዝመንጨወ እቶት ነመቓርሓሉን ንዝፈረዩ ነህልኾሉን ኣገባባትን ተዛመድቲ ነገራትን ዝሓቖፈ እምበር መብዛሕትኦም ስነ-ቕጠበኛታት ከም ዝሓሰብዎ ብዛዕባ ‘ህይወት፡ ኣድማስን ኮሉነገርን’ (ወይ ‘ዳርጋ ኮሉነገር’) ኣይኮነን።

ዝበዝሐ ናይ ስነ-ቁጠባ መጽሓፍቲ፡ ንስነ-ቁጠባ ብስነ-ኣገባቡ ብምግላጽ ‘ስነ-ቁጠባ ዝዕየየሉ’ ሓደ ቅኑዕ ኣገባብ ጥራይ ምህላው የመልክቱ - እቲ ዝምልከት እንኮ ኣገባብ ከኣ ሓድሽ-ክላሲካውነት’ዩ። እቲ ዝበኣሰ ዝብሃል ኣብነት’ውን እንተኾነ ብዘይካ ሓድሽ-ክላሲካዊ ካልእ ስነ-ቁጠባዊ ኣጠማምታ ምህላው ኣይተንብህን። ካብ ስነ-ቁጠባ ንደልዮ ነገር እኮ ዝተፈላለየ ቁጠባዊ ክስተታት ዝግለጸሉ ዝበለጸ ቅቡል ተኽእሎ እምበር ንቕጠባ ጥራይ ዘይኮነ ንኾሉነገር ዝገልጽ ዝተወሰነ ቁጠባዊ ክልሰ-ሓሳብ ምህላው ዘመልክት ዘየቋርጽ ‘ጭብጢ’ ኣይኮነን።

ምንጪ፡ Economics: The User’s Guide - ብ Ha-Joon Chang

ካብ መዓቀኒ ቁጠባዊ ፍርያት

ጽሩይ ዘቤታዊ ፍርያት (NDP)

ጽሩይ ዘቤታዊ ፍርያት፡ ነቲ ዘቤታዊ ፍርያት ኣብ ምፍራይ ኣብ ጥቕሚ ንዝወዓለ ኮሉ ከም ጥሪ-ነገራት፡ ማሽንን ካልእን ኣብ ጸብጻብ ዘእቱ መዓቀኒ ብምኗኑ ካብ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያት ንላዕሊ ትኽክለኛ ምስሊ ናይ ቁጠባዊ ፍርያት ይህብ። እንተኾነ መብዛሕትኡ እዋን ዝዕየየሉ መዓቀኒ፡ ጽሩይ ዘቤታዊ ፍርያት ዘይኮነስ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያት’ዩ። እቲ ቀንዲ ምኽንያት ድማ ምንካይ ፋይዳ ኣብ ማሽናት ዝዕቀነሉ ዝተራዕመ ሓደ ኣገባብ ስለዘየለ’ዩ። ምንካይ ፋይዳ በዚ’ባ በዚ ክዕቀን ኣለዎ ዝብል ንሓድሕዱ ዝወዳደር ሓያለይ ኣገባባት ብምህላው፡ ጽሩይ ትብል ክፋል ናይ ጽሩይ ዘቤታዊ ፍርያት ኣሻማዊት’ያ ትኸውን።

እታ ዘቤታዊ ትብል ክፋል ናይ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያት ከ እንታይ እያ? ‘ዘቤታዊ’ ማለት ኣብ ውሽጢ ዶብ ሓንቲ ሃገር ንዘፈረየ ፍርያት’ያ ተመልክት። ኣብ ሓንቲ ሃገር ዘለው ኣፍረይቲ፡ ኮሎም ዜጋታት ‘ታ ሃገር ወይ ኣብኣ ዝተመዝገባ ኩባንያታት እየን ማለት ኣይኮነን። ብኻልእ ኣዘራርባ ኮሎም ኣፍረይቲ ኣብ መበቀል ሃገሮም ኮይኖም የፍርዩ ማለት ኣይኮነን - ኩባንያታት ካብ ሃገረን ወጻኢ ፋብሪካ ተኺሊን የፍርያ ከምኡ’ውን ሰባት ካብ ሃገሮም ወጻኢ ስራሕ ይቐጸሩ እዮም። ኮሉ ብዜጋታት (እንተላይ ኩባንያታት) ሓንቲ ሃገር ጥራይ ዝተረኽበ ፍርያት ዝዕቀነሉ መለክዒ ከኣ ጃምላ ሃገራዊ እቶት (GNP) ይበሃል።

ጃምላ ሃገራዊ እቶት

ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ወይ ኖርወይ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያትን ጃምላ ሃገራዊ እቶትን ዳርጋ ማዕረ እዩ። ኣብ ውሽጢ ሃገረን ሓያለይ ናይ ካልእ ሃገራት ኩባንያታት ዘለወን ብመንጽሩ ድማ ሓደት ሃገራውያን ኩባንያታት ኣብ ካልእ ሃገራት ናይ ዘለወን ከም ካናዳ፡ ብራዚልን ህንድን ዝኣመሰላ ሃገራት ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያት ካብ ጃምላ ሃገራዊ እቶት ብ10 ሚኢታዊት ክዓቢ ይኽእል’ዩ። ኣብ ውሽጢ ሃገረን ካብ ዘለዋ ኩባንያታት ወጻኢ ዝበዝሓ ሃገራውያን ኩባንያታት ኣብ ወጻኢ ሃገራት ዘለወን ከም ሽወደንን ስዊዘርላንድን ዝኣመሰላ ሃገራት ድማ ጃምላ ሃገራዊ እቶተን ካብ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያተን ይዓቢ።

እንተኾነ መብዛሕትኡ ግዜ ዝዕየየሉ መዓቀኒ ጃምላ ሃገራዊ እቶት ዘይኮነስ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያት እዩ። እቲ ምኽንያት ድማ ኣብ ሓጺር መቓን ግዜ፡ ሓንቲ ሃገር ኣብ ኣፍራዩ ንጥፈታት ዘለዋ ደረጃ ብልክዕ ንምዕቃኑ ዘኽእል ዝሓሸ መምዘኒ ብምኗኑ’ዩ። ናይ ሓደ ቁጠባ ናይ ነዊሕ እዋን ሓይሊ ኣብ ምዕቃን ግና እቲ ዝሓሸ መዓቀኒ ጃምላ ሃገራዊ እቶት እዩ።

ሓንቲ ሃገር ካብ ናይ ካልእ ሃገር ዝለዓለ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያት ወይ ጃምላ ሃገራዊ እቶት ክህልዋ ይኽእል’ዩ። መንቀሊኡ ድማ ዝበዝሐ ህዝቢ ስለዘለዋ ክኸውን ይኽእል’ዩ። ስለዚ፡ እቲ ቁጠባ ክንዲ ምንታይ ኣፍራዩ ንምፍላጥ ነቲ ጃምላ ዘቤታዊ ፍርያት ይኹን ንጃምላ ሃገራዊ እቶት ብመንጽር ሓደ ሰብ ወይ ሓደ ርእሲ (per capita) ምርኣዩ ኣድላዩ እዩ። ብመንጽር ሓደ ሰብ ክንዲ ዝኸውን ብመንጽር ዝተሰርሐ ሰዓታት እንተዝኸውን ሓቀኛ ኣፍራይነት ናይቲ ቁጠባ ምስ ተፈልጠ ዝብል ኣመለኻኽታ ‘ውን ኣሎ። ነዚ ንምቕማር ዘድሊ ሓበሬታ ክርከብ ስለዘይከኣል ግና እቲ ዝውቱር መዓቀኒ ብመንጽር ሓደ ሰብ እዩ።

***

ሓሳባት

ሰሪቅ ክፍሊ
መበል 48 ክፊል

ሕብረተሰባት ካበይ ናበይ ብኸመይ?

ኣብ ዝሓለፈ ክፊል ናይዚ ጽሑፍ፡ ‘ደሞክራሲ እንታይ እዩ?’ ማሕበራዊ ምሕደራን ሓድሽ ማሕበራዊ ምሕደራን በርክሪሰን ዝብል ኣምሪት ምዕራባዊ ዓለም ትሕዝቶኡ ብዘርዝር ተመልኪትና። ኤርትራ ካብ ጥንቲ ኣትሒዙ ንማሕበራዊ ፍትሕን ማሕበራዊ ኣገልግሎትን ዓቢ ግምት ዝሃብ ምሕደራ ዓደ ኣቦ ከምዝነበራ ጠቒሰና ድማ ከም ኣብኡት ካብ ዝተፈላለየ ሕግታት እንዳባ ገለ ዓንቀጻትን ንኡሳን ዓንቀጻትን ኣቕሪብና ነይርና። ብድሕረኡ ዕምምት መምህነት ኣብዚ ዘመንዚ ብኸመይ ይግለጽ ኣንቢቡና። መቐጸልታኡ ይስዕቡ–

***

ኣሳታፊ መምህነት ንዚያዳ ሓጀፊ ሕብረተሰብ

እዚ ኣርእስቲ’ዚ ኑ Inclusive government for a more inclusive society ዝብል ኣምር ዝገልጽ እዩ። ጸብጽብ OECD፡ “ፍትሓዊ ሕብረተሰብ ኣብ ምህናጽ ይኸን ሓያል ቁጠባ ኣብ ምርግጋጽ፡ ኣሳታፊ ዕቡየት ኣብዩ ኣገዳሲ እዩ። ኣብ መንነ ሃብታማትን ድኻታትን ዘሎ ፍልልይ ኢታዊ ሰፊሑ ኣሎ። እዚ ዘይምዕራይነት ድማ ኣብ ቁጠባዊ ዕቡየትን ዝምድና መምህነቲን ህዘብን ኣሉታዊ ጸልዋ ከስዕብ እዩ። ሃገራት መሓብሮ ዚጋታት ንምምሕያሽ ሃሳው ይብጽን ረቡሓ ቁጠባዊ ዕቡየት ኣብ ከሉ ማሕበራዊ ጉጅለታት ከምዘዘዴሕ ይዝብራን ኣለዋ። ብድህታት ምዕራይ ዕቡየት ኣብ ምርግጋጽ ማሕበራዊ ጸላት (public sector) ኣገዳሲ ተራ ነጻወት ኣለዎ፡ 1) ንዞኡ ርእሱ ኑ ማሕበራዊ ጸላት ኣሳታፊ ብምግባር 2) ማህርሕ ፖለሲ ምውጻእ ኣሳታፊ ከምዝኸውን ብምግባር፡ መምህነቲ ዘይልዩ ወጽኢታት ደማ ንኸሉ ዘሎዎት ብምግባር” ይብል።

እዚ ምኽሪ’ዚ ኣብ ሃገራት OECD ከመይ ይትግበር ኣሎዲ ዝርኢ፡

ኣገዳሲት ጹቃን ዕድመን ኣብ ምርግጋጽ ኣሳታፊ ማሕበራዊ ጸላት

ሃገራት ምዕራብ ይኹን ሕብረት መምህነታት፡ናይ መላእ ዚጋታት ድልዮት/ ትጽበት፡ ባህጊን ብቕዋናን ኣብ ማህርሕ ወሳኒታት መምህነቲ ንኽብጽሕቕ መምህነታዊ ትካሎት ብዙሕነት ህዘቢ ዝወትለን ተመሓውሮታት ንክወራረስ ድማ መናእሰይ ዘነትፋን ክኾና ይግቦእ እዮም ዝብሉ። ቅኑዕ ሓሳባት እዩ። ኣብ ተግባርስ?

ኣብ ሃገራት OECD ማእከላይ ንምጋም ደቀንስነዮ ሰራሕተኛታት መምህነቲ 59% ኮይኑ፡ ኣብ ጠቕላላ ቁጠባ ድማ ኣሳታፍ 45% እዩ። እዚም ደቀንስነዮ ኣብ ዕዮ መምህነቲ ክፍቢ ካብ ዝኸውር መብዝሕትኦን ነርሳን መማህራንን ደቀንስነዮ ብምኳሃን እዩ። እቲ ጸብጽብ ከምዝሐሰሮ ኣብ ሳዕሳምት ሓሳፍቲ ማእከላይ መምህነቲ እዚም ደቀንስነዮ 29% ጥራይ እዩ። ምኽንያል ማእከተራትን ማእከተራትን ልዕሊኦን ስልጣን ዘሎወን ደቀንስነዮ ብማእከላይ ንምጋም OECD ኣሳታፍ 30% እዩ። ብኣንጻሩ ኣብ ፊንላንድ 60% እዩ። ኣብዚን ኣብ ዓለም ብዘዀ መሳል ዚጋታት ልዕሊ ኹሉ ዝዓዀዑ ዝኸሉዑን ሕብራት መምህነታት ኣመሪካ 25%፡ ኣብ ብሪጣንያ ድማ 22% ጥራይ እዩ።

ተሳትፎ ደቀንስነዮ ኣብ ፓርላማ ማእከላይ ንምጋም ሃገራት OECD ኣብ ክልቲኡ ዝ ትሕቲ 30% ኮይኑ፡ ኣብ ሕብራት መምህነታት ኣመሪካ ኣሳታፍ 20% ኣብ ብሪጣንያ ከኣ ኣሳታፍ 22% እዩ። ብኻልእ ኣገባብ ሓንቲ ጋለንስተይቲ ካብ ሓመሽቲ።

እዚም መንእሰያት ኣብ ዕዮ መምህነቲ ማእከላይ ንምጋም ሃገራት OECD ኣሳታፍ 12.2% ኮይኑ፡ ኣብ ጠቕላላ ቁጠባ ግን ኣሳታፍ 21.7% እዩ። ብኣንጻሩ ኣብ ማእከላይ መምህነቲ ዝሰርሑ ልዕሊ 50 ዓመት ዝዕድመኦም 33.9% ኮይኑ፡ ብመንጽር ጠቕላላ ቁጠባ ግን 27.7% እዩ። እዚ ከኣ ኣየም ልዕሊ 50 ዝዕድመኦም ኣብ ስራሕ መምህነቲ ልዕል ተሳታፍነት ከም ዘለዎም የጠርር።

ብሓጺሩ፡ ኣብ ጉዳይ ምዕራይ ተሳታፍነት ደቀንስነዮን መንእሰያትን ኣብ ሃገራት ምዕራብ ኹ ማህርሕ ኣይተረጋገጸን ኣሉ። ከምዝፍለጥ፡ ኣብ ሃገራት OECD ኣብ ብሕታዊ ክፊል እንተኾነ’ውን ደቀንስነዮ ዘለወን መዝሙት ስልጣን ይኹን ዝኸፈሉ ደሞዝ ካብ ናይ ደቂተባዕነዮ ኣዝዩ ዝሓሰረ እዩ። ቅድሚ ልዕሊ 100 ዓመት ደሞክራሲያዊ ስርዓት ዝተኸለ ሃገራት ኣብ ከምዚ ዝበለ ዘይምዕራይ ከኒታት ምህላወን ዘተሓሳስበ እዩ ኣልና ንሓልፍ፡፡

ኣሳታፊ ፖለሲን ወጽኢቱን

ዘይምዕራይ ኢታዊን ካልእ ፍልልያትኡ ንኣብኡት ደረጃ ትምህርቲ፡ ንሓድሕዱ ብምሕያል ኣብ መንነ ሃብታምን ድኻን ዘሎ ፍልልይ ብምሕዳሕ ንገለ ክፊል ሕብረተሰብ ከም ዝገጽል ይዝበሮ። ንኣብኡት ካብ ድኻ ስድራቤት ዝወለዱ መናእሰይ መሳብሮ ስድራቤት ንምምሕያሽ ኣብ ልዕሊ ትምህርቲ ኣብ ካልእ ዕዮ ብምህላፍ ኣብ ትምህርቲ ትሕቲት ነባቢ ብምምጻእ ኣብ ሳልሳይ ደረጃ ትምህርቲ ንኸይኣትዉ ተወሃኪ ፀንቅፋት ይኾናምዃ። መጽናዕቲ OECD ከም ዘጸደቐ፡ መጠን ኢታዊታት፡ ደረጃ ትምህርቲ፡ ኣብ ዕድል ስራሕ ምርኻብን ጥዕናን ጸልዋ ኣለዎ። ንኣብኡት ንኣሳለዋይ ደረጃ ትምህርቲ ዘድሊ ክፍሊት ክኸፍሉ ዘይኽእሉ ተመሪራዩ፡ እናደለየ ካብ ትምህርቲ ጠኹሩ ንስራሕ ኣልዮት ይታሳሉ። በዚ ኸኣ ግዳይ ጭቃጭትን ሕሖምን ክኸውን ይኽእሉ።

ብመሳረት ካብ 15 ሃገራት OECD ዝተረኽበ ዳታ፡ ልዑል ትምህርቲ ዘለዎም ደቂ 30 ዓመት ብማእከላይ ንምጋም 6 ዓመት ዝያዳ ይኾሉ። ደቂተባዕነዮ 7.7 ዓመት ደቀንስነዮ ከኣ 4.2 ዓመት (ከም ዝፍለጥ ብሓፈሻ ደቀንስነዮ ካብ ደቂ ተባዕነዮ ዝያዳ ይኾሉ። ኣብዚ ዝገልጽ ዘሎ ተራ ልዑል ትምህርቲ ኣብ ምውሳኽ ዕድመ ጥራይ እዩ)፡፡

ኣሳታፊ ሳዕበን ልዑል ፍልልይ ኢታዊታት ንጹር ኮይኑ፡ ኣብዚ ዝሓለፈ 30 ዓመት ከኣ ኣብ ኩለን ሃገራት መሳሰሉ ሰፊሑ እዩ። ካብ ጸገኣ ምድናም ማሕበርነታዊ ስርዓታት፡ ኣብ ሃገራት ምዕራብ እንተኳይ ኣብዚን ሶሻል ዲሞክራት ዝበላ ሃገራት ብፍላይ ድማ ኣብ ሽወደን ፍልልይ ኢታዊታትን (income) ማልን (capital) ኣብ መንነ ሃብታምን ድኻን ኣዝዩ ሰፊሑ፡፡

ኣብ ምዕራባት ሃገራት OECD ይኹን ካልኦት፡ ጠበለ ዘይብሉ ፍልልይ ኢታዊታት ምጉዳል ይኹን ዘይምዕራይነት ምኽሪ ዘይትኽል ኮይኑ ዘዳሳሉ፡ ከምዚ ዘለዎ ክቕጽል ወይ’ውን ክዓቢ ስለዝተደለየ እዩ። ባዕሉ OECD ፍልልይ ኢታዊታትን ዘይምዕራይነትን ንምኽሪ ደሓሳዝ ዝብሎም መሳከና ፖለሲ ብኸመዝ ዝሰዕብ ይገልጽ–

1. ፖለሲታት ቀረጽን ማሕበራዊ ምስየጋርን ንኣብኡት ኢንሽራንስ ስራሕ ኣልዮት፡ ማሕበራዊ ድሕነት፡ ድጕማ ደሞዝ ደቂ ሰራሕተኛ ይኹን ካልእ መሳሳት ዓቢ ተራ ደጋገፍ ወዘተ.
2. ፖለሲ ዕዮን ምምዕራይ መህርሕ ምውጋዮ ደሞዝ፡፡
3. ደገፍ (ንትሕት ኢታዊታት ዘለዎም) ብመንዲ ማሕበራዊ ኣገልግሎትን ወፍሪ ኣብ ትምህርቲ፡ ጥዕናን ካልእ ኣብ መዓብሮ ኣገደስቲ ኣገልግሎታትን፡፡
4. (ኣብ ቁጠባ ትሕት ተሳትፎ ዘለዎም) ኣብ ቁጠባ ንኸይሳተፉ ዝዎጉ፡ ፖለሲታት ምምሕያሽ፡፡

5. ብሓፈሻኡ፡ ምሕያል ግዝኣት ሕጊ፡ ምኽሪ ሓለፋታትን ነቓዕትን (loopholes)፡ ምድላውን ትግባሪን ፖለሲ ኣሳታፊ ምግባሩ፡፡

ኣብዚ ክልተ ሃገራት ምዝርር የድሊ፡ - ቀዳማይ፡ እዚ ማእርፕት ንምርግጋጽ ሓጋዚ ተሃሊሉ ተጠቒሱ ዘሎ ፖለሲታት፡ ምስቲ ኣቕዲምና ዝጠቐሰናዮ ፍልስፍና ምሕደራ “ሓድሽ ማሕበራዊ ሞዴጅ መንት” ዝብረጭ እዩ፡፡ ካልኣይ፡ እዚ OECD ከም ሓጋዚ ፖለሲ ኣሉ ንሃገራት ምዕራብ ዝጠልቦ ሃገራት፡ ምስቲ ሃገራት ምዕራብን ኣህጉራዊ ውድባትን (ዓለማዊ ባንኪ፡ ኣህጉራዊ ማህበን ገንዘብ) ንሃገራት ኣፍሪቃ ክገብሩኦ ኣለወን ዝብልዎ ምኽርታት ዝመሳሰል ኣይኮነን፡፡ ከም ዝፍለጥ ሃገራት ኣፍሪቃ ካልእኳ ይትረፍ ናይ ባኒ ድምግ እንተገበሩ’ውን ምዕራባውያን እንታይ ከምዝብሉ ንጹር እዩ፡፡ ንብር ዘይብሉ ዘይምዕራይ ኢታዊታት ንምምኻይ OECD ዝጠቐሶዎ ፖለሲታት ሓጋዚ እዩ፡፡ ይኹን’ምባር ክወሰኻ ብዋግኻ ክብሕሰኻ ብኢድካ እዩ ዝመሳል ሃገሩ፡፡

ተራ ሕጊ ዕዮ ኣብ ምምዕራይ ኢታዊታት

ብዘተዋሃዱ ካልኦት ሃገራት ምዕራብ ኣብ ሃገራት ሰሜንደናቪያ ማሕበር ስራሕተኛታት ሓያል ብምኳኑ ኣብ ምውጋይ ደሞዝ ስራሕተኛ ይኹን ካልእ መሳሳት ዓቢ ተራ ደጋገፈ፡፡ ብኣንጻሩ ኣብ ሕብራት መምህነታት ኣመሪካ ካብ 70ታት፡ ኣብ ብሪጣንያ ድማ ካብ ዘመነ ታቸር 80ታት ማሕበር ስራሕተኛታት፡ ብፍላይ ድማ ሓበራዊ ምውጋይ ደሞዝ ስለ ዝዘዳኸመ ኢታዊታት ስራሕተኛታት ኣንቆልቁሉ፡፡ ነገር ግርንቢጥ ብዘዀ ሰብኣዊ መሳል ልዕሊ ኹሉ ዝኸብ ድማ እዚን መሳል ስራሕተኛታት ዝፍጋ ክኸተ ሃገራት እዮ፡፡

ዘይምዕራይ ኢታዊታትን ትምህርቲን

ኣብ ሳልሳይ ደረጃ ትምህርቲ ንምኢታው ብኸፊል ቦቲ ተመሪሮ ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ደረጃ ትምህርቲ ዝረኸብዎ ትምህርቲን ዘመዘዝዎ ወጽኢትን ደጽሎ እዩ፡፡ ጸኒሕና ኣብ ታሕቲ ከም እዝርእዮ፡ ኣብ ብዙሓት ሃገራት ምዕራብ ተመሪሮ ካብ ንእሽቶዮም ጀሚርዎም ምዕራይ ዕድል ትምህርቲ ኣይረኽበን እዮም፡፡ በዚ ድማ ኣብ ሃገራት OECD ደቂ ድኻታት ኣብ ሓፈሻዊ ፈተና 15% ጎይሎ ወጽኢት ይረኽቡ፡፡ ኣብ ሓንቲ ካብዚን ዕሰላት ተጣየቕቲ ሰብኣዊ መሳሳት ፈረንሳ ከኣ 23% ጎይሎ ወጽኢት የምጽኡ፡፡ ኣብ ሳልሳይ ደረጃ ትምህርቲ ዝኣትዉ ብዘሓ ተመሪሮ ወሰን ምኳኑ ኣብ ግማት ኣኡቲካ ደቂ ድኻ ሳልሳይ ደረጃ ትምህርቲ ንምኢታው ዘለዎም ዕድል ክሳብ ክንደይ ጸቢብ ምኳኑ ምርዳእ ኣየሸግሮን፡፡

ዘይምዕራይ ኢታዊታትን ጥዕናን

መብዝሕትኦን ሃገራት OECD ኣድማዕዊ ሽፈነ ሓለዋ ጥዕና ኣተኣታቲና ካብ ዝብላ ልሳሊ ፍርቂ ዘመን ገይሩ ኣሎ፡፡ ይኹን’ምባር ካብ 90ታት ምምሕያሻትን ጸሪፈ ስራሕን ኣተኣታቲና ብዘብል ምህምህ (ሓድሽ ማሕበራዊ ምሕደራ ወዘተ.) ተገልገልቲ ሓለዋ ጥዕና ዝኸፈልዎ ወጺኢ እናዓበየ መጺኡ፡፡ ናይዚ ፖለሲ’ዚ ቀንዲ ግዳይ ድማ እየም ትሑት ኢታዊታት ዘለዎም ክፊል ሕብረተሰብ እዮም፡፡ ኣብ 2013 ኣብ ዝተገብረ መጽናዕቲ ዕዝክት ኣገልግሎት ሓለዋ ጥዕና፡ ውሑድ ኢታዊ ዘለዎም ዜጋታት OECD ብመንጽር ሃብታማት ዜጋታት 800% እዩ፡፡ እዚ ማለት 8 ዕጽፊ ዘይዕገሉት እዮም፡፡

ኣብዚ ንኢሰ ምዕራፍ’ዚ ብጽሑር ከም ዝረኣናዮ ድሕሪ ምዝዝም ዜሎል ኩናት፡ ኣብ ሃገራት ምዕራብ ፍልልይ ኢታዊታት ጥራይ ዘይኮነ ዘይምዕራይ ዝርጋሕ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ቅጥዒ ብዘሕነነ መገዲ ኣስፋሕፊሑ እዩ፡፡ ታሕተዋይ ቀጸላ ሕብረተሰብ ኢታዊታቱ ጎዲሉ፡ መሳብርኡ ከፊኡ፡ ዝረኽቦ ማሕበራዊ ኣገልግሎት እውን ዝኑ ኣዩ፡፡ እዚ ጥራይ ዘይኮነ ደቂ ዝሓሸ ዕድል ንኸይረኽቡ’ውን ማዕረ ዕድል ትምህርቲ ተሓሊፉ ንዎ ኣሎ፡፡

ዝኒን ከምዝን ዝኣምሰሉ ዘይምዕራይን ዘይፍትሓዊን መሳብሮ ታሕተዎት ቀጸላ ሕብረተሰብ ምዕራብ መምህነታት ምዕራብ ግብረሰናይ ማሕበራተም ይኹን መራኸቢ ብዙሓናም ሓሳሲፉ እንተዘይኮይኑ ብዕቱብ ኣይዛረቡሉን ጥራይ ዘይኮነ ክዕሰቦዎ እዮም ዝፍትኑ፡፡ ሃገራት ምዕራብ ዝ ማሕበራዊ ጸምዖት’ዚ ንምፍታሕ ዝብቲን ተኣኪዋ ብቕዋናን ከም ዘለወን ኣየጠራጥርኑ፡ ድልዮት ማን የለን፡፡ ብኣንጻሩ ኣብ ሃገራት ኣፍሪቃ ዝረኣዩ ድኾዮት፡ ኢንፒክ ምቕሪቡ ንብር ስራሕ ብዙሓት ናይ ምዕራብ ግብረሰናይ ማሕበራትን መራኸቢ ብዙሓናምን ምኳኑ ይፍለጥ፡፡

ይቕጽል . . .

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊ መዝሙር
12:02	መቓልሕ መንእሰያት
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:50	ዜና ስፖርት
12:55	ሓፈሻዊ ፍልጠት ቡኒ
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	ዕላል ጥበባት
14:25	ተኣኪ ንኣህዮት
15:00	ዶክመንት
15:35	ፓኖራማ
16:05	ናትራን (1ይ ክፊል)
17:00	ዜና (ትግርኛ)
17:15	ዕላል ምስ ባሕሪኛ
17:30	ዜና (ዓረብ)
17:40	ናትራን (2ይ ክፊል)
19:10	ፊያሮና
20:00	ዜና (ትግሪ)
20:15	ፊልም ክብረት 1ይ
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ፊልም ፈንቅል
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:15	ቆሓስታ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)
22:40	እትመት ሲትተም

ሽጥ-ጥ

ሃ ማ መ ተ ኤ

ማዕበል ጸእስኑት

ንዝደኸመ ምእላይ ዶ ምስላይ

ኣዱሊስ ተስፋይ

ቀዳም ሰዓት ኣርባዕተ ኣብ መናፈሲ ሃዋኪል እዩ። ሄለንን ሚካልን ኣብ መንጎ እቲ ምዉቕ ዕላል ናብ ዲቕ ዝበለ ክትዕ ኣተዋ። ኣነን ፈሩዝን ሰማዕቲ ተቐየርና።

“ምትካኽን ዘይምትካኽን ሽጋራ ውልቃዊ ምርጫ እዩ፡” በለት ሚካል፡ ቦርሳ ኢዳ ናብ ሰድያኣ ብምድርባይ። ሰብ ኣብ ህይወቱ ከም ድልየቱ ዝብል ኣተሓሳስባ ክትርዕም ዝድለየት እያ መሲላ።

“ኮሉ ውልቃዊ ምርጫታት ቅኑዕ ማለት ኣይኮነን። ናይዚ ከኣ ኣዝዩ ግጉይ ምርጫ እዩ። ሚካሉ፡ ሳሕቲ ንሰለ ክትዕ ተምጽእዮ ኣምራት ቅጭ እዩ ዘምጽኣለይ። በሊ እስከ ሽጋራ ምትካኽ ቀምነገር ተረኺቡሰ ውልቃዊ ምርጫ ክኸውን። ክትፈልጢ ሽጋራ ጥቕሚ ዝብሃል የብሉን። ሰብ፡ ንዜሮ መኽሰብ ኣይነግድን፣ ፍረ ንዘይርከቦ ቦታ ሕርሻ ኣይሓርስን፣ ንዘይውዳእ መገዲ ኣይጅምርን እዩ። ‘ማይ ሓቕኑ ልኻይን ጠሰምን ክረክብ እዩ፡’ ዝብል ሰብ ሰሚዐ ኣይፈልጥን እዩ፡” በለት ሄለን፡ ዘረባኣ ጥቕስታት በዝሑ። ብዘይ ምስላን ጥቕስን ምዝራብ፡ ሕቱም ጫማ ብዘይ ካልሲ ምውዳይ ኮይኑ እዩ ዝሰማዓ። ሚካል ዘሪኽናኒ ከይትብል፡ ኣነን ፈሩዝን ስሓቕና ወሓጥናዮ።

ሚካል ንኣዘራርባ ሄለን ሚዛን ንምኽላእ በቲ ሓደ፡ ክትድህላ ከኣ በቲ ካልእ፡ ሰላሳን ክልተን ኣስናና ክሳብ ዝረኣያ ክርትም ኢላ ሰሓቐት። ናይ ባጫ ስሓቕ ኣሉታዊ ሓይሊ ኣለዎ። ሄለን ግን ይትረፍ ብሰሓቕ፡ ብገናሒ ቃላት’ውን ትደሃል ኣይኮነትን።

“ሓደ ሓቂ ክነግረኪ እዩ። ዝሓለፈ ሰሙን ብኣባላት ፖሊስ ሰሚናር ተዋሂቡና ነይሩ። ተርእዮታት ምትካኽ ሽጋራ ኣብ ትሕቲ ዕድመ ይቕልቀል ኣሎ ዶ ኢሎሙና? ‘ግማ ማይ ስሓ ዝሕዙ ግን ኣረቂ ዝሰትዩን ብትሕቲ እጅገ ክዳኖም ማስቲሺ ዝሰሕቡ ተመሃሮ ተረኺቦም ዶ ኢሎሙና?” ብሕቶ ሓበረታ።

“ብሓባር እኳ ኢና ሰሚዕናዮ፡ ” መለሰትላ ሚካል ኣብቲ ሰሚናር በይንኺ ኣይነበርክን ብዘሰምዕ ቃና።

“እሞ እዚኣም ተመሃሮስ ድላዮም ይግበሩ ውልቃዊ ምርጫኦም ዶ ትብሊ?” ሕቶኣ ትድግፍዮም ዶ ትቃወምዮም ዝብል ወጣሪ መልእኽቲ ነበሮ።

“ኣነ ጽቡቕ ኣለዉ ኣይወጽኣንን። ከምኡ ክብል’ውን ኣይክእልን እዩ። ከመይ ዲኺ ትሓስቢኺ?” ድምጻ ኣሕነቐነቐ። ኣብ ገጻ ንእለቱ ስምዒት ምኸራይ ዝተዓዘበት ሄለን፡ ቀሩብ ኣዕሪፋ ዘረባኣ ቀጸለት።

“እዚስ...፡” በለት ስሙ ክትጠቅስ ባህታ ስለ ዝኸልኣ፣ “እዝስ ኣብ ምንታይ በጺሑ እዩ ሽጋራ ዘትክኽ?” ሓተተታ ንሄለን። ሚካል መሓዛይን መተዓብይተይን እያ ትብሎ። ካብ ትምህርቲ እናኹብለለ ሽጋራ ከትክኽ ዝጀመረ መማህርትና እዩ። ምስቶም ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርትና ሽጋራ ከትክኹ ዝተታሕዙ እዩ።

ድሕሪ እታ ዘረባ ገጽ ሚካል ተቐያየረ። ቅልጡፍ መልሲ ክትህብ ስለ ዘይከኣለት ርእሳ ደፍኣት።

“መሕፈሪ ዝብሃል ከኣ የብሉን። ‘ዝሓምም እንተ ኹይነ ንኣይ ይምልከት፣ ሳንቡኣይ ዝሓምም ሰብ የለን’ ኢሉዎ ንርእሰ-መምህር። ሓቂ እዩ መምህር ‘መዕበዩኡ ዝበደሎ’ ክብሎ፡” በለት ሄለን።

“ሄሉ ኣይትጋገዩ፣ ስድራኡ ከመይ ዝበሉ ዓበይቲ ሰባት እዮም፡” ሚካል ነቲ ኣበሃህላ ፍጹም ኣይተቐበለቶ። ሞያን ስራሕን ወለዱ ብኣሉታ ክግለጽ ኣይፈቐደትን።

“ካበይ ደኣ እምጺኡዎ? ትመክር ኣደ ዘሎዎ፡ ዝገንሕ ኣቦ፡ ዝከታተሎ ሓው ሓፍቲ ኣሎዎ ኣይብልን እዩ። ክሳብ ካብ ትምህርቲ ዝሰጐጉ ዝኸውን ኣበይ ነይሮም ወይ ኣለዉ?” መርማሪ ሕቶታት ኣቕረበት ሄለን።

“ኣቦኡን ኣደኡን ስራሕተኛታት እዮም። ንግሆ ወጺኦም ለይቲ እዮም ዝምለሱ። በይኑ ምስ ዘመዱ እዩ ዝውዕል። ካብ ድኳን ሽጋራ ዓድግ እናበለ ኣልሚዱዎ። እምበር ስድራኡ...፡” ሚካል ብናእዳ ካብቲ ነቐፋ ከተገልግሎም ፈተነት።

“ቤቲ ነዲቕካ ቤቲ ተፍርስ እንተ ኳንካ እንታይ ረብሓ ኣሎዎ። ገንዘብ ክእክቡ ብገንዘብ ዘይምለስ ጥፋእ ውላድ ኣፍርዮም፡” ዘረባ ሄለን ኣብ ዓጽምና ኣተወ።

“ስድራኡ ጸውዕ ተባሂሉ ኣምጺኡ ዶ ሓቀይ?” ፈሩዝ፡ ነታ ኣርእስቲ ከተልዝባ ኣብ መንጎ ዕላል ሕቶ ተጸምበረት።

“ናይ ክራይ ወለዲ እዮም፡” መለሰት ሚካል። ናይ ክራይ ወለዲ፡ ካብ ጐደና ተጐቲቶም ናብ ቤት ትምህርቲ ዝኸዱ ሰባት እዮም። “ወዲ ጓል ሓትኖይ እዩ ወይ ጓል ወዲ ኣሞይ እያ፡” እዮም ዝብሉ። ምኽንያቱ ወረቐት መንነት ክሕተቱ ወይ ብኦርኒክ ክርትዑ ስለ ዝኽእሉ።

“እዞም ናይ ክራይ ክሕተቱ እዩ ዝግብኦም? ጠቕምቲ ዘይኮኑ ጉዳእቲ እዮም፡” ሓቀኛ ስምዒታ ገለጸት ፈሩዝ።

“ይቕሬታ፡ ሚካል’ውን ጉድለትኪ ኣልዕሊ። ንስኺ’ውን በዲልክዮ ኢኺ። ብቐሊል ክእረም ንዝኽእል ጉድለት ናብ ዘይምለስ ገደል ከምርሕ ንእሽተይ እምኒ ሓጊዝኪ፡” ሄለን ካብ ልባ ተዛረበት። ሓጺር ሰቕታ ሰፈነ። ሚካል ናባይ ክትጥምትን ኣብቲ ኣርእስቲ ሓሳብ ከቕርብን ብኣጻብዕታ ኣመልከተትለይ።

“ናብታ ፊልም እሞ ንመለስ፣ ሚድያ ጸላዊ እዩ። ኣብዚ ናይ ሆሊውድ ፊልምታት እንተ ደኣ ርኢኽን፡ ናይ ሰብኡት እሞ ንቡር እዩ፣ ጽቡቕ ኣጻብዕቲ ኣዋልድ ተዋሳእቲ ምስ ነዊሕ ጽፍሪ ምስ ቀይሕ ኣዝማልቶን ሽጋራ የትክኻ። ስነ-ጽሑፍ እኳ ኣይፈልጥን እየ፣ ግን ነቲ ኣብ ንእስነት ዝርከብ ውዑይ ዕድመ፡ ብፍላይ ነቲ ኢኑ፡ እዮም ዘጥቅዑዎ፡” በልኩ ነታ መምህር ናይ ስነ-ህይወት (ባዮሎጂ) ካብ ምድግጋም ሳጓ ዝወጽኣቶ ኢኑ ትብል ቃል ብምጥቃስ። ዝረኣኻዮ ምኗኑ፡ ባህ ዝበለካ ክትትግብር ምህቃን፡ ከየመዘዛዝንካ ብስምዒት ምኻድ ዝድርኽ ክፋል ሓንጐል እዩ - ኢኑ።

“እንታይ ኣምጽኦ ድኣ ጓል መገዲ? ሃለው እብላ ተሰነይ፡” በለት ፈሩዝ፡ እቲ ኣርእስቲ መዕለቢ ክርክቦ ስለ ዝደለየት። ጀመርቲ ናይቲ ክትዕ ባዕለን ክዛዝምኦ’ውን ናብኣን መለሰቶ።

“ኣነ እንታይ ርእይቶ ኣሎኒ። ናብ ደረጃ ወልፊ ዝበጽሐ ኣይመስለንን። ስለዚ፡ ንወለዱ ነጊርኪ፡ ብምኽሪ ማዕዳን ጽቡቕ ምክትታልን ናብ ንቡር ምምላሱ። ንዝደኸመ ምእላይ፡ ክሳብ ዘርክብ ምስላይ እምበር ምንጻል መኽሰብ የብሉን። ሄለን እንታይ ትብሊ፡” ተወከሰት ፈሩዝ።

“ሕማቕ ተመሃራይ’ውን ኣይነበረን። ብሕማቕ ወልፊ እናተዓንቀፈ፡ ካብ መገዲ ህይወት ክወድቕ ክንፍቅድ የብልናን። ስለዚ፡ ሚካል ንስድራኡ ብዘይ ምንጋርኪ ጐዲእክዮ እምበር ኣይጠቕምክዮን። ሕጂ’ውን ማይ ኣይሓለፎን። ‘ዝተዓንቀፈ ክንድግፍ ደኣ’ምበር ወዲቕ ዝተርፍ ሰብ ክህልወና የብሉን፡” ደምደመት ሄለን።

“እንታይ ኣምጽኦ ድኣ ጓል መገዲ? ሃለው እብላ ተሰነይ፡” በለት ፈሩዝ፡ እቲ ኣርእስቲ መዕለቢ ክርክቦ ስለ ዝደለየት። ጀመርቲ ናይቲ ክትዕ ባዕለን ክዛዝምኦ’ውን ናብኣን መለሰቶ።

“ኣነ እንታይ ርእይቶ ኣሎኒ። ናብ ደረጃ ወልፊ ዝበጽሐ ኣይመስለንን። ስለዚ፡ ንወለዱ ነጊርኪ፡ ብምኽሪ ማዕዳን ጽቡቕ ምክትታልን ናብ ንቡር ምምላሱ። ንዝደኸመ ምእላይ፡ ክሳብ ዘርክብ ምስላይ እምበር ምንጻል መኽሰብ የብሉን። ሄለን እንታይ ትብሊ፡” ተወከሰት ፈሩዝ።

“ሕማቕ ተመሃራይ’ውን ኣይነበረን። ብሕማቕ ወልፊ እናተዓንቀፈ፡ ካብ መገዲ ህይወት ክወድቕ ክንፍቅድ የብልናን። ስለዚ፡ ሚካል ንስድራኡ ብዘይ ምንጋርኪ ጐዲእክዮ እምበር ኣይጠቕምክዮን። ሕጂ’ውን ማይ ኣይሓለፎን። ‘ዝተዓንቀፈ ክንድግፍ ደኣ’ምበር ወዲቕ ዝተርፍ ሰብ ክህልወና የብሉን፡” ደምደመት ሄለን።

ክቦና

ኣነቓቓሒ ዛንታ

ሱራፌል ተ.

ኣብ ማእከል ሓንቲ ጽብቕቲ ከተማ፡ ሓንቲ ቤት መዘክር ነበረት። እታ ቤት መዘክር፡ ብምልኩዕ እምነ-በረድ ዝተሰርሐ ምድሪቤት ነበራ። ሕልፍ ሕልፍ ኢሉ ከኣ ብእምነ-በረድ ዝመልክዐ ሓወልትታት ኣካል’ቲ ትርኢት እቲ ቤት መዘክር ነበረ። ካብ ብዙሕ ከባቢታት ዓለም ዝመጽኡ በጻሕቲ፡ ናይ ወትሩ ኣጋይሽ እቲ ቤት መዘክር እዮም። መዓልታዊ በጻሕቲ ዘይፍለዩ ቤት መዘክር’ውን’ዩ። ሓደ መዓልቲ፡ እምነ-በረድ ሓወልትን ማቶኔላን ናይቲ ቤት መዘክር ንሓድሕዶም ዕላል ከፈቱ።

ህይወት ብሓያል ማሕከኻ ከተሕልፊካ እንከኣ

“ስማዕ’ንዶ ሓወልቲ፡ እዚ ካብ ምሉእ ዓለም ዝመጽእ በጻሒ ንዓኻ እናረኣየን እናኣድነቐን፡ ንዓይ ይረግጽኒ እምበር ኣይርእየንን። ብዛዕባይ ዋላ ግዲ ከይገበረ ይወጽእ፣ እዚ ግብሪዶ ይመስለካ?” ክብል ተዛረበ ማቶኔላ።

“ኣየ ማቶኔላ ሓወይ፡ ኣነን ንስኻን ካብ ሓደ ዓይነት እምነ-በርድ ከም ዝመጻእናዶ ረሲዕካዮ ኢኻ?” ክብል ሓወልቲ ብሕቶ መለሰ።

“ኣይረሳዕኩዎን፣ ካብ ሓደ በዓቲ ምምጻእና እንድዩ ደኣ ግብሪ ኣይኩነን ዘብለኒ ዘሎ። ካብ ሓደ ቦታ፡ ካብ ሓደ እምነ-በረድ ዝወጻእና ክነስና፡ እዛ ዓለም ብማዕረ ኣይትርእየናን ኣላ። እዚ’ንድ’ዩ ዘዛርበኒ ዘሎ፡” በለ ማቶኔላ።

“እወ ማቶ ሓወይ፡ ግን ከኣ እቲ ጸራብይ መንደሊኡ ከዕልበልካ እንከሎ፡ ተጻሪርካ መንደሊኡ ከም ዘጉበጥካሉኽ ረሲዕካዮ ዲኻ?” ሕጂ’ውን ሓተተ ሓወልቲ።

“እቲ ጸራቢ ኣይተበርሃንን ነይሩ፣ ከመይ ገይሩ እቲ ረሳሕ መንደሊኡ ኣብ ልዕለይ ከንብሮ! ንዒቐዮ’የ ነይረ ዝኸውን፡” በለ ማቶኔላ ነቲ ኣጋጣሚ እናዘከረን ሕቶ ሓወልቲ ናበይ ኩብል ከም ዝደለየ ክግምት እናፈተነን።

“ሓቂ!” በለ ሓወልቲ ርእሱ እናነቕነቐ፣ “መንደሊኡ ከዕልበልካ ስለ ዝተጸየንካን መንደሊኡ ስለ ዝለወኻሉን ኣባኻ ተሰሩ ቁሪጹ ናባይ መጺኡ። ብዙርያይ ኩሊሉ ጠሚቱ፡ ገጹ ኣብሪሁ መንደሊኡ ተኺሉለይ፣ ኣባይ ክሰርሕ ጀሚሩ። ካብ ጠመተኡን ስምዒቱን፡ ‘ሓደ ጽቡቕ ነገር ክፍጠር’ዩ፡’ ኢለ ሓሲበ። ነቲ ኮሉ በቲ መንደሊኡ ገይሩ ዝጉርጉረኒ ዝነበረን ዝፈጥረለይ ዝነበረ ቃንዛን ተጻዊረ፡ ከምቲ ባህ ዝብሎ ክጸርበኒ ኣፍቂደሉ።”

“እቲ መንደል ግን ኣመና’ዩ ኣቕንዛዊ፡” በለ ማቶኔላ ንሓወልቲ ኩሊፉ።

“ማቶ ሓወይ፡ ንኹሉ ኣብ ህይወትካ እትገብሮ ኮሉ ሳዕ ዋጋ ኣሎዎ። ንስኻ ነቲ ጸራባይ ተጸይንካ፡ ኣብ መንጎ ተሰሩ ከም ዝቕርጽ ጌርካዮ። ሕጂ ኮሉ ሰብ ንዓኻ ረጊጹ ደው ብምባሉ፡ ንዝኹነ ሰብ ክትከስስ ወይ ክትውንጅል ኣይትኽእል ኢኻ፡” በሎ ሓወልቲ ድምጹ ኣትሪሩ። ማቶኔላ፡ ብዘረባ ሓወልቲ ተተንከፈ’ሞ፡ ነቲ ዘረባ ከስተማቕሮ ጀመረ።

ነጸብራቕ፤

ህይወትካ ብሓያል ማሕለኻ ከተሕልፊካ እንከኣ፡ ንሸው ክመረካን ከሸግረካን ይኽውን፣ እንተኹነ ግን ብዙሕ ክምህረካን ንመጻኢ ክትጥቀመሉ እትኽእል ግምጃ ክኹነልካን እዩ። ጸገማትን መሰናኽላትን ተሰፋ ኣየቕሩጽካ! ደጊምካ ምፍታን ዝሓሸ’ዩ ዝገብር።

www.beststories.com

ምስክሪ

ናጽነት ይስከል - ሓበን ንሓርነትኣን-ሓፃጊዊት መለስ

ኣመልኣቱት መ/ር ኣዘመድ ሓሊምዚዎ ዝነኣመ +1፡ ኣድራሻኡ ኣብ ነ/ ክፍሊ ዓመታዊ ክፍሊ ክፍሊ ክፍ

ምልክት

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ-ሳምራዊት መለስ

1ይ ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ከሳስቲ ወራ/ኹ ያሬድ ሃይለ ተወልደ፡ ናህም ያሬድ ሃይሉ ተኸሳስቲ ወረ/ኹ ሃይለ ተወልደ ዓንደን ወረ/ኹ/ሪት ምልእተ ገብርገብስ ሓድገን 1.ወረ/ኹ ኤፍሬም ሃይለ ተወልደ፡ ሰለማዊት ኤፍሬም፡ ሪሄል ኤፍሬም የሰፍ ኤፍሬም 2.ሳብ ሃይለ ተወልደ 3.ዓንደ ሃለ ተወልደ፣ ብኸሳስቲ ወረ/ኹ/ ያሬድ ሃይለ ተወልደ፡ ኣቶ ናህም ያሬድ ሃይለ ናይ ምቅሊት ወተሻ ክሲ. ቀረብ ልክም ሰለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብኤጋዊ ወከል ን 6/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 5ይ መጋኺያ ቁ.39 ቅረብ። እንተዘይቀሪቡ ከም፡ ጉዳይ ከም ኣብ ዘዘለኸምሉ ክረአ ምኳኑ ኣፍልጥ።

ወ/ሮ ምሕረት ኣማኑኤል ተኸሳቲ፡ ብዮል ቤተይ የወዛ ብርሃ ተሰፉ ሰለዘረፈ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ መሳለይ ይተሓለወለዩ፡ 3 ደቅና ድማ ወረሰቲ ምኳናም ደረጋጽሉም ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን9/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋኺያ ቁ.47 ይቅረቡ፡

ኣብ መንነ ደግ/ዝሃልቲ ወ/ሮ ኣብ ተሰፉይ +1 መ/ወሃብቲ፡ ተኸሳስቲ ወ/ሮ ኪዳነ ተሰፉይ ተደግ +4 ዘሎ ናይ ቤ/ፍ ጉዳይ፡ ካብ ተኸሳስቲ 1.ወ/ሮ ኤልሳ ተሰፉይ 2.ኣቶ ጴጥሮስ ተሰፉይ ኣድሪኣኸም ሰለዘይተፈልጡ ብኣካል ወይ ብኤጋዊ ወከል ን9/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ቁ.37 ቅረብ። እንተዘይቀሪቡከ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘዘለኸምሉ ክረአ ምኳኑ ኣፍልጥ።

ኣብ መንነ ብፍ/በ/መሳል ወ/ሮ ምሕረት እስቲፋኖስን ብፍ/በ/ዕዳ ኣቶ ጠዖመ ተሰፉዝጊን ዘሎ ናይ ፈጽሚ ጉዳይ፡ ብፍ/በ/መሳል ወ/ሮ ምሕረት እስቲፋኖስ ኣድሪኣኸ. ሰለዘይተፈልጡ ብኣካል ወይ ብኤጋዊ ወከል ን7/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋኺያ ቁ.37 ቅረብ። እንተዘይቀሪቡ፡ ጉዳይካ. ኣብ ዘዘለኸሉ ክረአ ምኳኑ ኣፍልጥ።

ደሳለ ግብጽዊ ኣበርጃ ሰም ኣደይ መሉ ተሰፉ ምግል ተሪፉ መሉ ተሰፉይ ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን29/4/25 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋኺያ ቁ.49 ይቅረቡ፡

ግርማይ ሓጎስ ገብረማርያም፡ ኣቦይ ሓጎስ ገብረማርያም ሰለዝጠፈኡ ደሃይ ሰለዘይብሉ፡ ኣነ ጥራይ ወረሰኡ ምኳነይ ደረጋጽለይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን9/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋኺያ ቁ.47 ይቅረቡ፡

ብፍ/በ/መሳል ተኸሊት ተሰፉይ ገብረመድሃኔ ብፍ/በ/ዕዳ 1.ኣዘመራ ሓሊፍም ጊሞሚኤል ንፈጽሚ ገምልክት ክሲ. ቀረብ ልክ. ሰለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብኤጋዊ ወከል ን29/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ቀረብ። እንተዘይቀሪቡ፡ ጉዳይካ. ኣብ ዘዘለኸሉ ክረአ ምኳኑ ኣፍልጥ።

ወ/ሮ ርዝና ኣበርጃም ገብረሰሳ፡ ብዮል ቤተይ ኣቶ ሃብተ ኣረፋይ ተሰፉዝጊ ሰለዝጠፈኡ ደሞ ሰለዘይብሉይ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ መሳለይ ይተሓለወለዩ፡ 3 ደቅና ድማ ወረሰቲ ምኳናም ደረጋጽሉም ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን9/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋኺያ ቁ.49 ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ዕዳጋ ኣ'ክሊ.

ኣልሳ ተሰፉይ ጸጋይ፡ ሰም ኣደይ ጸገ ገብረሰላሴ ምግል ተሪፉ ርማ ገብረሰላሴ ባህታ ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን2/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 8ይ መጋኺያ ይቅረቡ፡

ኣብ ጸሃዶ ኣብርኡ ኣዴና ሓዳስ ትርፈ ተኸለ ሰለዝጠፈኡ፡ ኣነ ምስ 1.ሓፍተይ ወረሰቲ ምኳንና ደረጋጽሉና ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን5/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋኺያ ይቅረቡ፡

ወ/ሮ ዝምም ዑቕባዝጊ ፍቁር ብዮል ቤተይ ሌኮ ሃይለ ኪዳነ ነጋሽ ሰለዝተሰወኡ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ መሳለይ ይተሓለወለዩ፡ 3 ደቅና ድማ ወረሰቲ ምኳናም ደረጋጽሉም ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን8/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 5ይ መጋኺያ ይቅረቡ፡

ወ/ት ሳምሪዊት ዳኒኤል ኪዳኑ ወከል ኣዜብ ኪዳኑ ተጸዋዕቲ 1.ሪም ዳኒኤል ኪዳነ 2. ያሶሚን ዳኒኤል ኪዳነ 3.ሚክል ዳኒኤል ኪዳነ 4.ማቴምስ ዳኒኤል ኪዳነ 5.ኢያርሳለም ዳኒኤል ኪዳነ ጥፉኣት ተዛዚሉም ይወሃለይ ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን8/5/25 ኣብ ቤ/ፍ 5ይ መጋኺያ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ጓዕዳድ

ብፍ/በ/ዕዳ ኣቶ ተኽለሃይማኖት ዑቕባይ፡ ብፍ/በ/መሳል ወ/ሮ ቀድሽ ገብረሚኤል ሃብቲ፡ ወከል ኣቶ ወልደሚኤል ገብረሚኤል ሃብቲ፡ ናይ ፈጽሚ ጉዳይ ቀረብ ልክ ሰለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብኤጋዊ ወከል ን21/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ፡ እንተዘይቀሪቡ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘዘለኸሉ ክረአ ምኳኑ ኣፍልጥ።

1ይ ቤት-ፍርዲ ድባርዋ

ከሳስቲ መርሃጼን ገብረማርያም፡ ብዮልቲ ቤተይ ርግኣት ተኽለ ተወልደብርሃን ሰለዝጠፈኡ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ መሳለይ ይተሓለወለዩ፡ 9 ደቅና ድማ ወረሰቲ ምኳናም ደረጋጽሉም ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን14/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

ወይኒ ነጋሽ ገብረቃል፡ ኣቦና ነጋሽ ገብረቃል ወልደጋብርን ኣዴና እመና ዘሙይ ወልደሩፋኤልን ሰለዝጠፈኡ፡ ኣነ ምስ 4 ኣሕዋተይ ወረሰቲ ምኳንና ደረጋጽልና ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን14/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ መንደፈራ

ገብረብርሃን ፍሰሃ ወልደሩፋኤል ጓለይ መርሃዊት ገብረብርሃን ፍሰሃ ሰለዝተሰወኡት፡ ኣነ ወረሰ. ምኳነይ ደረጋጽለይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን28/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

ክብርም ገብሪሄወት ወልዱ፡ ኣቦና ገብሪሄወት ወልዱ ተሰፉሚኤል ሰለዘረፈ፡ ኣነ ምስ 10 ኣሕዋተይ ወረሰቲ ምኳንና ደረጋጽልና ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን4/6/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርድ ደቀምሓረ

ት/ዕድመ ኣንዋር ናይፍ በረሮዝጊር ምግል ተሪፉ፡ ተመሳሰጠ ፍስሃ ገብረማርያም ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን9/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

የሰፍ ሰመረኣብ ኣቦይ ሰመረኣብ ዑቕባሚኤል ሰለዘረፈ፡ ኣነ ምስ 12 ኣሕዋተይ ወረሰቲ ምኳንና ደረጋጽልና ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን9/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ኂሳ

ሰናኦር ተሰፎኣም ገብረሚኤል ምግል ተሪፉ፡ ህይብ ተሰፎኣም ገብረሚኤል ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን15/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ሰንዓፈ

ክፍሉም ገብረእግዚኣብሄር መንግስቲ፡ ኣደይ ኣብሮት መጻሕ ተሰፉማርያም ሰለዘረፈት፡ ኣነ ጥራይ ወረሰ. ምኳነይ ደረጋጽለይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን29/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ጊንዳዕ

ሳራ ዑመር መኪ. ምግል ተሪፉ፡ ሳራ ዑመር ሓሰን እድረስ ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን6/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

ኣይሳቅ ሰለሞን ኣስመሳሽ ምግል ተሪፉ፡ ኢሳቅ ሰለሙን ኣስመሳሽ ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን6/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ባጽዕ

ሳዕድያ ዓሊ. መሳዑድ ምግል ተሪፉ፡ ሳዕድያ ዓሊ.እድረስ ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን29/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ከረን

ወ/ሮ ምሕረት ማሪቆስ ተሰፉብሩኽ ብዮል ቤተይ ነጋሽ. ሰመረ መንግስትኣብ ሰለዘተሰወኡ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ መሳለይ ይተሓለወለዩ፡ 6 ደቅና ድማ ወረሰቲ ምኳናም ደረጋጽሉም ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን23/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

ወ/ሮ ሪዛዋ ቀለታ እምባዩ፡ ብዮል ቤተይ ሪዳኢ. ገብረማስቀል ባህቢ. ሰለዘረፈ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ መሳለይ ይተሓለወለዩ፡ 2 ደቅና ድማ ወረሰቲ ምኳናም ደረጋጽሉም ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን23/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

ኣቶ ክንፈ. መንግስቲ ዓንደም፡ ወላድና መንግስቲ ዓንደም ሓምደን ሃሉ ኣስፍሃ ዕዋልን ሰለዘረፈ፡ ኣነ ምስ 5 ኣሕዋተይ ወረሰቲ ምኳንና ደረጋጽልና ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን30/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

ወ/ሮ መርያም ሰዒድ መሓመድ፡ ሰም ኣደይ ሪዛዋ ኑርሕሰን መሓመድ ምግል ተሪፉ፡ ሪዛዋ ኑርሕሰን ሜሕሙድ ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን28/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ሻምብቆ

ቤትኤል ተሰፉጋብር ገብርኣብ ምግል ተሪፉ፡ ቤትኤል ባህሽ ገብርኣብ ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን30/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ተሰነይ

ኣቶ ምስእብርሃን ተክኡ፡ ኣዴና ሚዛን ገብረማርያም ገብረእግዚኣብሄር ሰለዘረፈት፡ ንእን 2 ደቃ ወረሰቲ ምኳንና ደረጋጽልና ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን6/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ቶኾምብያ

ወ/ሮ ኣባዲት በርሀ ተሰፉማርያም፡ ብዮል ቤተይ ጸጋይ እምባፍራሽ ነጋሽ. ሰለዘተሰወኡ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ መሳለይ ይተሓለወለዩ፡ 6 ደቂ ደማ ወረሰቲ ምኳናም ደረጋጽሉም ሰለ ዝበሉት፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን22/4/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ጎልጅ

ዓንደጼን ገብሪሄወት ሃይለሚኤል ምግል ተሪፉ፡ ዓንዳይ ገብሪሄወት ሃይለሚኤል ተዛዚሉ ይተኣረመሰይ ሰለ ዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ን5/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ይቅረቡ፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ዓሰብ

ከሳስ. ሰምኦን ኣቦይ ወልዱ፡ ተኸሳስ. ተሰፉ ምሃዮኖ ሳህሊ፡ ብዕለት 16/09/1995 ዓም መካና ቁ//ሰሌዳ ER.1.07829 ቁቻሲ. FJ 5009715 ቁ/ሞተር 3F-0137045 ብሰም ተኸሳስ. ተመዝቢባ ትፍለጥ መካና ሽይጠሊይ፡ ሰም ዋንኡ ሰለ ዘዘለኸ ዘዘመሓላለፈለይ ደጃዋለይ ሰለ ዝበሉ፣ ብጋዜጣ ተጸዊዕካ ብኣካል ወይ ብኤጋዊ ወከል ን15/5/25 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ፡ እንተዘይቀሪቡ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘዘለኸሉ ክረአ ምኳኑ ኣፍልጥ።

ኣብ ዞባ ማእከል ምም/ን/ዞባ ጋላ ነፍሒ. ዳዕሮ ጻወሉስ ዚፕ ኮድ 1G7638 ፕሎት "29" A ሰፍሓቱ 237.50 ት/ሜ ብኑብረት ቁምዝዮ BRGNF009865/0 ብሰም ክልቲና ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ንዙ ብዕለት 05/03/2025 ብዘበገርናዮ ሰምምዕ ምቅሊት፡ ሰም ምትሕልላፍ ክንክበር ሰለ ዝደለና፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጽሉ ዕለት ኣብ ወኸጠ. ሓደ ወርሒ፡ ሕጊ ብዘእዝዞ መሳረት ካብ ዝምልከቶ ቤ/ፍ መአገዲ ትእዝዝ ወይ ናይ መወጽኢታ ውሳነ (ይግባይ ተዛዚልሉ እንተኾይኑ) ሓዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታዮን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተርን ይቅረቡ፡ ተቓወሞ እንተዘይቀረበ ኦርጅናል ሰነዳትና ኣቕሪበና ጉዳይና ክንፍጽም ምኳንና ንኡሪ፡

1. ኣቶ ዮሃ ኪዳነ ዓንደርሚነ
2. ኣቶ ተኽለ ዑቕባዩዎን ሰፊር

ኣነ ናይ ኣደይ ነፍ/ሄር ትንሳኤ ሓድገ ወረሰ. ምኳነይ ኣብ 1ይ ደረጃ ቤ/ፍ ብቁ/መዝ/2326 ብዕለት 27/01/2025 ተረጋጺሉይ ደርኒ፡ በዚ. መሳረት፡ ኣብ ዞባ ማእከል ምም/ን/ዞባ ጸጸራት ጎደና ዓሪርብ 1A183 ፕሎት 88 ፓርሰል B1 ሰፍሓት መሬት 281.25 ት/ሜ ብሰም ኣደይ ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ንዙ ብወርሲ. ሰም ምትሕልላፍ ክንክበር ሰለ ዝደለኽ፣ ዝቃወም እንተሉ፡ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጽሉ ዕለት ኣብ ወኸጠ. ሓደ ወርሒ፡ ሕጊ ብዘእዝዞ መሳረት ካብ ዝምልከቶ ቤ/ፍ መአገዲ ትእዝዝ ወይ ናይ መወጽኢታ ውሳነ (ይግባይ ተዛዚልሉ እንተኾይኑ) ሓዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታዮን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተርን ይቅረቡ፡ ተቓወሞ እንተዘይቀረበ፡ ኦርጅናል ሰነዳትና ኣቕሪበና ጉዳይና ክንፍጽም ምኳንና ንኡሪ፡

ኣቶ ዳኒኤል ዮሃ ተኽለ
ወከል ኣቶ ክብሪኣብ ብርሃ

ሓበሬታ

ሃገራዊ ማሕበር ብድሆ ኤርትራ

ኩሉ መዳያዊ ሓቅታት ኤች.ኣይ.ቪ/ኤይድስ ንምፍላጥ ናብ ሃገራዊ ማሕበር ብድሆ ኤርትራ ኣገልግሎት ምኽሪ ብቴለፎን ደውሉ።

ሰዓታት ስራሕ ካብ ሰኑይ ክሳብ ዓርቢ ንግሆ ካብ 8:00 – 12:00 ቅ.ቀትሪ ምሸት ድማ ካብ 2:00 – 6:00 ድ.ቀትሪ ብቁ.ስልኪ 110179 ደውሉ።

ቁ.ሳ.ፖስጣ 5537፣ E-mail; bidhonational@gmail.com

ስቕታ ጎዳኢ ስለዝኾነ ብዛዕባ ኤች.ኣይ.ቪ ብግልጺ ንዘራረብ!!!

ክልተ ሓደጋታት
ሓዳስ ኤርትራ
ፍቓድ ሓለፍቲ ጋዜጣ

ሰብ ሓሳብ ክሳብ ክፍሊ ክሳብ ሽፕ ክሳብ ... ክሳብ ... ክሳብ ...

ዘፅበ ኮመጢ

ዝኾሪ ሚያዝያ
ስልጡን ህዝቢ - ሕማቕ ዕጫ

(6ይ ክፍል)
ኣሰር ሰለሞን

ህዝቢ ኤርትራ፡ ናብቲ ኣብ ሚያዝያ 1993 ዝተኻየደ ልኡላውነቱ ብዕሊ ዚረጋገጸሉ ህዝባዊ ሪፈረንዳም ንምብጻሕ ዝሓለፎ መረር ታሪኽ ብሓጺሩ ንምዝክኻ፤ ኣብ ዝሓለፈ ክፍል ናይዚ ጽሑፍ'ዚ፡ ኣመጻጽኣ ሃገርን ሃገራውነትን ኤርትራ ብዘዘልል ኣርእስቲ ጀሚርና፡ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ እዋን መንቀጢ ኢጣልያን ብፈጣኒያን ዘሕለፎ ታሪኽ መንቀጢ ህጹጽ ሃገረ ኤርትራን ኤርትራዊ ሃገራዊ ሰምዒትን ኣብ ምፍጣርን ምዕኡናን ዝዘጋወሮ ግዜ፡ ፊደረሽን ፈረሱ ገብጣ ኢትዮጵያ ምስ ሰዓብ ዝተወልዐ ሃይሕ ሓርነታዊ ቃልሲ ክሳብ ናጽነት ዝተኸይደ ተጋድሎ ኣብ መወጹታ ህዝቢ ኤርትራ ነቲ ብስዒሞ መገዲ ዝተሓትን ማሳል ርእሰ ውሳኔ ብቕልጽሙ ዚረጋገጸሉ ኩነት ኣንቢቡኹ። መቐጽልታኡ ይስዕቡ-

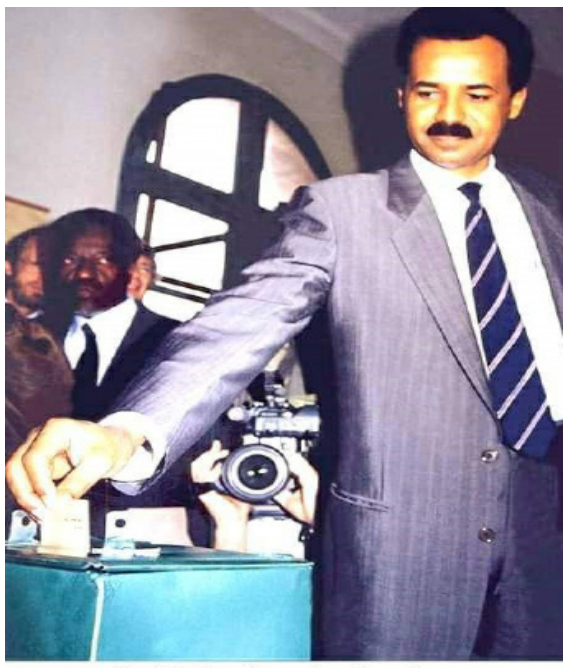

President casting vote referendum :
President Isaias Afwerki voting referendum on 23rd April 1993

ብቐጽሪ ውሑድ ግን ኪኣ ተባህለ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብ ዝኸሊ ዓቕሙ ብምምርጻስ በይኑ ኣንጋር ብዋቕሚ ኣዘዮም ጸብለል ዝበልዎ ሓይልታት ገጠመ፡ መሳል ርእሰ ውሳኔ ኪረጋገጽ ማለፍኣቲ ልዕሊ 65,000 ብስጋት ዜጋታቲ ኪፈልሑ'ዩ። በዚ ረዚን ዋጋ ደሙ ንኡሳታት ፍርቂ ዘመን ኣብ ቅድሚኡ ነም ዓቢ እምባ ተዝሪሩ ዝበረ ዕሙም ምብራር መፍኰቲን ምርግጋጽ ናጽነትን ልኡላውነትን ብኣንጸባራቒ ዓወት ዝዘምዎ።

ህዝቢ ኤርትራ ብቦኽ ቅልጽመን ጅግንታዊ መኸተኡን ኣኽሊል ሓርነቱ ይድፋእ እምባር፡ እምኑ ወትሩ ኣብ ሕቢ እዩ። ኢትዮጵያ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ዝፈጸመቶ ግህሰት ፊደረሽን ቅሉዕ ዝጠፍኡ ንብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ሕጋዊ መኸተ ዝኾነ እዩ። በዚ ደማ ህዝቢ ኤርትራ ብወተሃደራዊ ሓይሊ ናጽነት ምርግጋጹ ሕጋዊ እዩ፡ ይኸን እምባር መራሕ ውድብ ህዝባዊ ግንባር፡ "ናጽነት" ምርጫ ናይ ኣባላቱ (ተጋደልቲ) ጥራይ ዘይኮነ ናይ መላእ ህዝቢ ኤርትራ ድሕሪ ምኻኑ ብዕሊ ኪረጋገጽ ኣብ ሚያዝያ 1993፡ ወከልቲ ውድብ ሕብረት ሃገራትን ካልኦት ኣህጉራውያን ተዓዝቦቲን ዝተረኽቦዎ መላእ ህዝቢ ብልዑል ሃገራዊ ወኒን ንቅሓትን ዝተኣከፈ ህዝባዊ ንምብርጋርን ዝዕሞሙሉ ማእሮ ቁጠባዊ ፖለሲ፡ ነፀምኡ'ውን ቀዳምነታቱ ዝነደገ ልምዓታዊ ስትራተጂ ተሓንጺጹ፡ ኣብ ትሕቲ ጽላል ሓርነት፡ ንሰብ ብፍላይ ከኣ ነቲ ህይወቱ ከይሓለፈ ምእንቲ ሃገር ዝተወፈየ ኤርትራዊ ሰብ እዝክዕ ብኸሉ መዳያ ስልጥነቲ ሃገር ናይ ምህናጽ ዕማም፡ ኣብ ኩሉ ከርናዕት ሃገር ተበሪብሪ። ኣብ መፋርቕ 1994 ኪኣ መንእሰያት ብመገዲ ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣብ ህጹጽ ሃገር ብኣደማሽኑ ዝነተፋሉ ውዳበ ተኣታተው፡ በዚ ደማ መላእ ህዝቢ ኤርትራ ነም ተፈጥሮ ናይ ናጽነት ኣብ ልምዓት እወን ቅያ ንምፍጃም "ሞማ" ክብል ጀመረ።

ብዓዝቦ ደማ ቀዳማት 7 ዓመታት ናጽነት፡ ህዝቢ ኤርትራ ካብ ዐና ሓርነታዊ ከናት ዝቐለ፡ ብልዑል ጻዕሪን ተወፋይነት ኣብ ኩሉ ጽላታት ልምዓታዊ ገድሊ፡ ብምንጋም ዓመታዊ 7% ቁጠባዊ ዕብየት እናመዝገበ ንመድረኽ ዳግመ ሕወዳት ሰጊሩ ጸግዕተኛታትን ናይ ረድኤት ባህሊን ዘወገድ፡ መንፈስ ርእሰምርኻሳን ዓይይትን ዝተሸነከሰ ፖለሲታት ብምትእትታው፡ ልክዕ ነም ሓርነታዊ ቃልሲ ኣብ መሳርሕ ሃገጽት ሃገ'ውን ኣብ ዝኸ ዓቕሙን ጸጋታቱን ተኣምሚኑ፡ ኣብ መንጠሪ ኣፍኒን ንቅልጠፍ ምዕባለ ክሮጽ ዝተቓሪብለሉን ዓመታት ነበሩ።

ደማኒ ዓመጽ

ግጭት ኢትዮ-ኤርትራ ቅድሚ ምወልዑ ዝበረ ሽውዳተ ዓመታት (1991-1998)፡ ህዝባታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ብሓደ ግሉዋዊ ስትራተጂ ርእሰ ሓያል ኣመራ ኣብ ልዕሊኣም ዝተሰገደ፡ ከብድ ሰብኣዊን ንዋታዊን ክሳራ ዝዋለሉም፡ ፖለቲካዊን ወተሃደራዊን ረጽሚ ሰገሮም፡ ብመጠኑ ቅኑዕ ረኸቦም ፍረ ሰላምን ጥዑይ ዝምድናን ከስተማቕሩ ዝጀመሩሉ እዋንኦ ነይሩ። ክበር ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ኣብ ሓደ ኢንጣቪዉ ድሕሪ 30 ዓመት መረርን ደማዊን ኩናት፡ ኣብ መንነ ክልቲኦን ሃገራት ክምዕብል ጀሚሩ ዝበረ ጸበቕ ዝምድና ብዘሎ ተሓቲቱ ምሳሽ ኣብ ዝዘለሉ ነፀግዚ ኣሉ ነይሩ።

"ገርብትና ህዝባታት እንተፈቶኻ እትቀራረቡሉ፡ እንዘዘይደሊኻ ኣርሒቕካ እትኸይሉ ገርብትና ናይ ዝዝ ኽራይ ኣይተሃን። ስለዚ ንገርብትና ህዝባታት ከም ምርጫ ወሲድካ ብዘኒት ብሓባር ካብ ምንባር ወጺኡ ካልእ ኣማራጺ መተኣታ ዘለዎ ኣይተሃን...."

ቃላት ፕረዚደንት ኢሳይያስ ምስ ምርግጋጽ ናጽነት፡ ኣብ ህዝቢን መንግስቲን ኤርትራ ዝዘለረ ሰፍሓ ድሕሪ ክሳብን ቅኑዕ ባህጊን ዘጠልሐ እዩ። በዚ መንፈስ'ዚ፡ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብ ልዕሊኡ ናይ ዝተፈጸመ ዓመጽን መረር ግፍዒታትን ካሕሳ ክሓትት ግቡእ እኳ እንተነበረ፡ ንቕድሚት ብምዋመት፡ ሕሊፍ በደላት ንዝኣቲ ኢትዮጵያን ምዕራባውያን ደጕሰ ተምን ንታሪኽ ገዲፉ፡ ዞና ናብ ሓደስ ክፍሊ ትስጉውን መድረኽ ዝኣትወሉ ባይታ ንምፍጣር ሃናጺ ተዋፅኦታት ክወስድ ጀሚሩ። ኢትዮጵያ ወደቡት ኤርትራ ብናጻ ክትጥቀም ኣብ ርእሲ ምፍቃድ፡ ክልተአን ሃገራት ሓቢራዊ ኮሚሽን ሚኒስትራት ብምቖም፡ ኣብ ብዙሕ ዓውድታት ዝተሓንፁ ባይታ ክፈጥራ ኣርተፀው ሰሪሖ። ንኣስታት ፍርቂ ዘመን ዝዓና ዝሓመሉ ዘይምግጋእ ተወገዱ፡ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ኣብ ክንዲ ዞባ ወግእን ወረ ወግእን ዞባ ልምዓትን ሓቢራዊ ምትሕግጋዝን ዝኾሉ ባይታ ንምፍጣሕ ከኣ ዝዝራት ምብራቕ ኣፍሪቃ ብኣባልነት ዝሓቀፍ ውድብ ኢጋድ ዝጥሪሉ ዝበረ ወሰን ዕሙታት ዝሃዳ ንኽሰፍሕ ብምድራኹ ዞባዊ ልምዓት ዝመሃድ ውድብ ክኸውን ዓቢ ኣስተዋጽኦ ገይሩ።

መንግስቲ ኤርትራ ብዘይካዝ፡ ቅልመላዋትን ዘይምግጋእን ኣብ ዶባት ሓንቲ ሃገር ተሓጺሩ ዘይተርፍ፡ ንዝራት ጎደባ እወን ብኩሉታ ገጽሉ ምኳኑ ብምግንዝቡ ውሽጣዊ ፖለቲካዊ ቅልመላዋትን ግጭታትን ዞባኡ፡ (ኢትዮጵያ፡ ጅቡቲ፡ ሱዳን፡ ሶማሌ፡ የመንን ካልእ ከበጊታትን) መፍትሒ ንኽሰፍሕ ዓቕሙ ዘፍቅዶ ሃናጺ ጻዕርታት ኣብ ምክያድ ኣይተቐጠበሉ፡ ብፍረጃ ዞባ እዚ ዝተጠቐሰ ሃናጺ ተራ እናተጻወተ፡ ኣብ ወሽጣ ሃገር እወን ፍትሓዊን ኣሳታፊን ፖለቲካዊ ስርዓት ብምፍጣር፡ ካብ ካልኦት ህዝባታት ኣፍሪቃ ብበዝሒ ልዑል ፖለቲካዊ ሰፊት ሃገራዊ ሓድነትን ከም ወጽኢቱ ድማ ዘተኣማምን ወሽጣዊ ጸጥታን ሰላምን ከረጋግጽ ክኢሉ፡

በዚ ረቛሒታትኣ'ዚ፡ ኤርትራ ኣብዚን ቀዳማት ሽውዳተ ዓመታት ናጽነት፡ ብብዙሓት ተዓዝቦቲ ቀንዲል ተሰኩ ኣብዚ ጸልማት ኣህጉር ተሳሂሉ ክትሰመ ጀሚራ ነይራ፡ ኤርትራ ኣብ ቁጠባ እወን ንሓደጊኖ ሳዕበናት ወልፌ ረድኤት ከሎ ገና ተፐዝቡ ርእሰ ምርኵሳ ብምምራጽ፡ ግዳማዊ ምጽወታ ዘይፃነ ሽርክኑት ዕሳአ ብምግባር፡ ዓቕሚ ህዝቦን ወሽጣዊ ጸጋታታን ወዲባ ኣብ ከበድ ልምዓታዊ ዕጭ ብምጽማድ፡ ኣብዚን ዝተጠቐሰ ሽውዳተ ዓመታት፡ በሰላታት ኩናት ብቐልጠፍ ኣሕወይ፡ ኣብ መወንጨፊ ባይታ ንሰሉጥ ምዕባለ ክትረግጽ ተቓዕገ ነይራ፡

ምንጪ፡ እዚ ኣብ መትከል ርእሰ

ምርኵሳ ዝነረተ፡ ንፖለቲካዊን ቁጠባዊን ተጽዕኖን ምትእትታውን ግዳማውያን ሓይልታት ዘይድግፍ መርጺ ኤርትራ፡ ቡዃም ጸጋታት እንዳምጽዩም ምምዝዛዝ ዝኸመዱ ወኪናት ኣይተፈጠሩ፡ ኣብ ርእሲ'ቲ "ናጽነት ኤርትራ ንስትራተጂኣዊ ረቡሓና ኣዋልግልጋ'ዩ" ዝብል ጽኒሕ ፖለሲ ምዕራባውያን ከኣ እዚ ጸግዕተኛታት ወገድ ኣሉ ንገዳማዊ ምትእትታውን ጸቕጢን ዘይርከቦ ኣብዩ ናይዛ ሓዳስ ሃገር ኤርትራ፡ ክርክት (ጸልኣት) ምፍጣሩ ኣይተረፈን። እቲ ኣብ ግንቦት 1998 ብዶብ ተጎቢጡ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ዝተኣወጀ ወራር እምባኣር፡ በዚ ዝተጠቐሰ ምኽንያታት'ዚ ብበርኮት ምዕራባውያን ዝተበገሰ እዩ። ኣብቲ ፈለማ ዶባዊ ምስኡ ክብ ማሳሉ እኳ እንተተራእየ ኣብቲ ገቐጸለ ዓመታት ግዜ እቲ ውዲት ዕርቃኑ እናወጸ እዩ ከይዱ።

ይቕጽል . . .

መኣምታ፡-

ኣብ ዝሓለፈ ክፍሊ ናይዚ ጽሑፍ'ዚ፡ "ኣብ ጥቅምቲ 1985 ወፍሪ ባዕረ ኒኻ (8ይ ወራር) ሰራዊት ደርግ ናብቲ ቅድሚ ምድምሳስ 'መብረቅ እዝ' ዝበሎ ዕርድታት ሶሜናዊ ምብራቕ ሳሕል ተመሊሱ" ዝብል፡ "ናብቲ ቅድሚ ምድምሳስ 'ውቃው እዝ' ዝበሎ" ተዛሊሉ ክንበብ ምስናይ ይቕሬታ ንሓትት።

ኩነታት

ዓንዶም ግርማይ (ወዲ-ደረስ)

ስእሊ፦ ኣቤል በረኸት

ትካል ሰርዓተ ዝሑል መኽዘን ኣለቡ

ትካል ሰርዓተ ዝሑል መኽዘን ኣለቡ፡ ካብ ጨናፍር ኢስትክ ኮርፖሬሽን ዘራእቲን ጥሪትን ሓደ ኩይሉ ኣብ 2013 ተመስሪቱ። ኣብ 2019 ከኣ ግበት ሰርሑ ጀሚሩ። ብዘዕባ ዕምምትን ዕሳማን ናይ'ቲ ትካል መብርሂ ንምርካብ ንሓሊፈ ናይ'ቲ ዝሑል መኽዘን መምንድስ ሳልሕ ዐሰማን ተወከስናዮ።

መምንድስ ሳልሕ ኣብቲ ትካል ናይ ሃዊሕ ዓመታት ተመሓኒሮ ዘለዎ እዩ። ነም መመለጺ መምንድስ ሳልሕ ሰርዓተ ዝሑል መኽዘን ኣለቡ ሰሙ ነም ዝሕብሮ እዩ። እቲ መኽዘኑ ሰሰስተ ክፋላት ኣለወዎ። እቲ ሓዲ 'ፋስት ፍሪዘር' ዝበሃል ኩይሉ ብድገ ክዕቀብ ንዝመጽኡ ፍርያት ሕርሻ ዝኸኑት ሃገራት፡ ቀልጠፉ ናብ ኣሉታ 25 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ ብምውራድ፡ ነም ዝዘሕሉ ዝዖበር እዩ። እዩም ዝኣተዉ ምስ ዘሓሉ ኾኑ ካብቲ መኽዘን ወጺኦም ኣብ ኣገልግሎት ክኣብ ዝወዕሉ ክፍንሑሉ ዝኽእሉ መቕቱ ኣብ ዝተመጠነ ቦታኦም ነም ዝሕዙ ወይ ዝኽእሉ ይግበር።

እቲ ካልኣይ ክፋል ትሑት መጠን መቕት (law temperature) እንብሎ እዩ። እዚ ክፋል'ዚ ሰሙ ነም ዝሕብሮ ዝሑል ኩይሉ ነበቢ ኣሉታ 18 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ ደዋጽሕ። ዝበዝሕ ግዜ ስጋን ዓሳን ኣብቲ ክፋል ናይቲ መኽዘን እዮም ዝኽእሉ። ኣብ ቀዳማይ ክፋል ኣብ ሓጺር ግዜ ብቕልጠፍ ዝዘሓሉ ፍርያት፡ ቀጺሉም ኣብዚ ነበቢ ኣሉታ 18 ዲግሪ ሰንቲግሬድ መጠን መቕት ዘለዎ ካልኣይ ክፋል ተዛሊሉ ተጠቒሑ ዘሎ ክፍሊ፡ ካብ ሰዓታት ክሳብ መዓልታት ተዓቒሙም ነም ዝጸንሑ ይግበር።

ሳልሳ ኣብ ውሽጢ መኽዘን

እቲ ሳልሳዩ ልዑል መጠን መቕት (High Temperature) ዘለዎን ዝበዝሕ ግዜ ድማ ሳልሳ ጥራይ ዝኸዘሎን ክፍሊ እዩ። ኣብዚ'ዚ ክፋል'ዚ ዘለልግል መጠን መቕት፡ ምስ ቀዳማይን ካልኣይን ክፍሊ ብምንጽጋር ዝተባህለ እምባር ልዑል ማለት ግን ኣይኮነን። መጠን ዛሕሉ ክሳብ ኣሉታ 8 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ ደዋጽሕ። ኣብ'ዚ ክፋል'ዚ ፍርያት ክሳብ ዝኽእሉ ክፍሊ ልዑል መጠን ዛሕሊ ዘይደልዩ ፍርያትን ድማ ኣብዚ ክፍሊ'ዩም ዝዕቀቡ ወይ ዝኸዘሉ። ስለዚ፡ ዕምምን ንጥፈታትን ኣቃወማን ናይ ነፍሲ-ወከፍ ክፋል ሰርዓተ ዝሑል ኣለቡ ዝ. ዝተጠቐሰ ይመስሎ።

እቲ ካልኣይ ክፋል ትሑት መጠን መቕት (law temperature) እንብሎ እዩ። እዚ ክፋል'ዚ ሰሙ ነም ዝሕብሮ ዝሑል ኩይሉ ነበቢ ኣሉታ 18 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ ደዋጽሕ። ዝበዝሕ ግዜ ስጋን ዓሳን ኣብቲ ክፋል ናይቲ መኽዘን እዮም ዝኽእሉ። ኣብ ቀዳማይ ክፋል ኣብ ሓጺር ግዜ ብቕልጠፍ ዝዘሓሉ ፍርያት፡

ስፖርት

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ሻምፕዮና ሱፐር ዲቪዥን ‘ኤ’ ቀጺሉ

ኩባንያ ሰምበል ራብዓይ ደረጃ ዓቂብ

ግጥምት ሱፐር ዲቪዥ ‘ኤ’ ኮነሶ እግሪ ዞባ ማእከል ሰሉስ 16 ሚያዝያ ብክልተ ጸወታታት ኣብ ስታድዩም ኣስመራ ቀጺሉ።

ሻድሻይቲ ዙል ኣስመራ በራ ኣንጋር መወዳኣታ ደረጃ (ዓስራይቲ) ዙል ፓራዳይዝ ገጠሙ። እዚ ጸወታ ወላ'ኳ ደሓን ምትክትቻስ እንተተራእዩ፡ 0ብ0 እዩ ሜዳ ተዘዚሙ። ናይ ፓራዳይዝ ኣሞኡኤል እዝራ (ጸጸ) ድማ ብሉጽ ተጻዋታይ ናይቲ ግጥም ተዋህሉ።

ቀጺሉን ማይ ተመናይን ኩባንያ ሸጃይቲን ሓጺንን ሰግሊልን ገጠመ። ኩባንያ ሰግሊል 18 ነጥቢ፡ ማይ ተመናይ 17 ነጥቢ ሒዙን ብምንባሩ እዚ ጸወታ ኣብ ደረጃኦን ስለወጠ ከምጽእ ዝኽእል ነይሩ። ማይ ተመናይ፡ ኣብ ቀዳሞት ደቓይቕ ዝበሃጹት ዕድላ ክትፃወር እንከሎ ኩባንያ ሰግሊል ሜዳ፡ ኣብ ሻዱሽይቲ ደቓቕ ናትናኤል ተኽለማርያም ዝዘረማ ናይ መኣዝን ቅላዕ ሓላዊ ልዮት ክቆጽሩ ብዘይምኽእሉ ሽቶ ተቐጺሩ።

ብኢጋሉ 1ብ0 ዝመርሐት ኩባንያ ሰግሊል፡ ኣብ ማእል 17 ደቓቕ ካብ ሰም መብርሃት፡ ብዘርኸበታ ሽቶ መራሕቲታ ናብ 2ብ0 ኣዕሪጋ ናብ ዕረፍቲ ኣምራሑ፡ ኣብ ካልኣይ እብረ ዝተወሰኸ ሽቶ ብዘይምንባሩ ድማ ኩባንያ ሰግሊል ነጥባ ናብ 21 ክብ ኣብሉ ናይ ራብዓይ ደረጃ ቦታኣ ዓቂቡ፡ ሰም መብርሃት ናይቲ ግጥም ብሉጽ ተጻዋታይ ተዋህሉ።

ካልኣይ ኣጋጣሚ ኣብ ሰሙን ኣስመራ ዝተኻየደ ሓደ ጸወታ

ዜና ዓለም

ሃብተሚካኤል ዕቑባስላሴ

ፈረንሳ፡ ዲፕሎማሰኛታት ኣልጀርያ ተባርር

ፈረንሳ ኣብ ፓሪስን ካልኦት ከተማታትን ንዘርነበሩ 12 ኣባላት ኤምባሲን ቆንስልን ኣልጀርያ ክትሰብጉ ምኳና ኣፍሊጣ፡፡

እታ ሃገር ብዘወሃኸ፡ ኣብ ኣልጀርያ ንዘመደቡ ኣምባሳደራ'ውን ዳግማይ ስሕባቶ ኣሳ፡፡

ፈረንሳ ዝ. ሰጥምቲ ትወስድ ዘሎ ኣብ መንነ ክልተአን ሃገራት ዝጸንሐ ዝምድና እናሻሕከረ ኣብ ዝሓለፉ ዘሎ እዋን ኮይኑ፡ ብፍላይ ድማ ኣልጀርያ ኣብ ከተማ ኣልጀርስ ዝመደበቶም 12 ፈረንሳውያን ዲፕሎማሰኛታት ኣብ ወሽጊ. 48 ሰዓታት ክወጹ ዝሓለፈ ሰሉስ ትእዝዝ ድሕሪ ምምሕላፉ እዩ፡፡

ኣልጀርያ፡ ኣኽበርቲ ሕጊ ፈረንሳ ንዲፕሎማስያዊ ሕግታት ብምጥሓሱ ሓደ ዲፕሎማሰኛ ንዘርነበም ሰሉስ ዜጋታታ ኣብ ፓሪስ ድሕሪ ምምኽሳሮ'ያ ኑቲ ናይ ምብራር ሰጥምቲ ወሲዳ፡፡

ፈረንሳ ግኑ እቶም ሰሉስቱ ኣልጀርያውያን ኣብ ጭውያ ናይቲ ዝሓለፈ ዓመት ተሰዊሩ ዝነበረ ቀንዲ ተቓዋሚ መንግስቲ ኣልጀርያ ዝኾነ ኣሚር ቦዓርስ ዝዘገለለ ኣልጀርያዊ ፖሊቲኻ ኣድ ነበግሰምግ'ያ ክትገልጽ ጸኒሓቱ፡፡

መንግስቲ ኣልጀርያ ብወገኑ ነቲ ኣብ ተኸሩዩኻ ዝዘገለለ ማሕበራዊ መራኸቢ ልዕሊ. ሓደ ሚልዮን ሰዓብቲ ዘለወዎን ኣብ 2023 ኣብ ፈረንሳ ፖሊቲካዊ ዕቑባ ዝዘዋህዎን ፖሊቲኻ፡ ግብረሽበራዊ ምኳኑ ብምግላጽ፡ ፈረንሳ ኣኽሊፉ ከተሳትፍ ክሓትት ምጽንሑ ይግለጽ፡፡

ኣልጀርያ ኣብ 1962 ካብ ኣርዓት መግዛኣቲ ፈረንሳ ተላቒቓ ናጽነታ ካብ እትረኽበ ንደሓር፡ ኣብ ኣልጀርስ ንዘመደቡዎም ፈረንሳውያን ዲፕሎማሰኛታት ክትሰብግ ሕጂ ንፈለማ ግዜ ምኳኑ ጸብጽቦት የመልክቱ፡፡

ቻይና፡ ጃምላ ዘቤታዊ እቶታ ዕብየት ኣመዝጊቡ

ጃምላ ዘቤታዊ እቶት ቻይና፡ ኣብዚ ዝሓለፈ ርብዒ ዓመት (ካብ ጥሪ ክሳብ መጋቢት) ናይ 5.4 ሚእታዊት ዕቡዕት ከምዝመዝገቡ ቤት ጽሕፈት ስታትስቲክስ ናይ'ታ ሃገር ገለጸ፡፡

ብመሰረት እቲ ቤትጽሕፈት፡ መጠን እታ ሃገር ኢንዱስትሪታት ቻይና ብ6.5 ሚእታዊት ክወሰኽ እኳ ሰ፡ ጸኒሑ ኣገልግሎት ድማ ብ5.3 ሚእታዊት ዓብዩ፡፡

ብዘወሃኸ፡ መሸጣታት ሃለኽቲ ሃገራት ብ4.6% ምህርቲ ሕርሻ ኮኣ ብ4% ወሲኹ ኣሎ፡፡ ብሓፈሻ ልምዓታዊ ንጥፈታት ቻይና ብዘለዎል ናህሪ ይግለጽ ከም ዘሎ እዩ ዝገለጽ ዘሎ፡፡

እዚ ቁጠባዊ ገስጋስዚ፡ ኣመሪካን ቻይናን ኣብ ንጉዳዊ ከናት ተጻምደን ኣብ ዝለዋሉ እዋን ይምዝከብ ብምህላዉ፡ በይጂን ቡቲ ምምሕዳር ዶናልድ ትራምፕ ኣንጻራ ዝወሰዶ ዘሎ ተረርቲ ንጉዳዊ ሰጥምቲታት ክፍህ ከምዝይብል ዘርኢ. ምኳኑ ክኢላታት ሰ፡ቁጠባ ይገልጹ ኣለዉ፡፡

ቀጠብ ቻይና፡ ነቲ ኣመሪካ ሰሊዓቶ ዘሎ ልዑል መጠን ቀረጽ በይሁ ክፃብ እንተ ኮይኑ፡ ቀጻሊ. ቁጠባዊ ምድልዳል ከምዝድሊ. ድማ እቲ ቤትጽሕፈት ኣመልኪቱ፡፡

እንተኾነ ክኢላታት ሰ፡ ቀጠቡ ምስ ሰደድ ዝተሓሓዘ ንጉዳዊ ንጥፈታት ቻይና፡ ኣብ ዝቕጽል ካልኣይ ርብዒ ዓመት ዕቡዕት ንኽመዝገቡ ኣገዙ ክጽንም ከምዝኽእል ይእምቱ፡፡

ፕረዚደንት ትራምፕ፡ ኣብ ልዕሊ. ካብ ቻይና ናብ ኣመሪካ ዝኣትዉ. ንጉዳዊ ፍርያት ናይ145 ሚእታዊት ቀረጽ ድሕሪ ምጽዋቹ ቻይና ኣብ ልዕሊ. ናብ ዕዲጋታታ ዝኣትዉ. ፍርያት ኣመሪካ ናይ 125% ቀረጽ ብምወሃን ተመሳሳሊ. ግብረመልሲ ከምዝወስኑ ይፍለጥ፡፡

ቻይና፡ ኣብ 2025 ቁጠባኣ ብኣሊታት 5 ሚእታዊት ንምዕባይ ዝዛዘዖ ሽዮ ንምዕዋት ኣርቲዓ ክትሰርሖ ምኳና ኣፍሊጣ ኣሳ፡፡

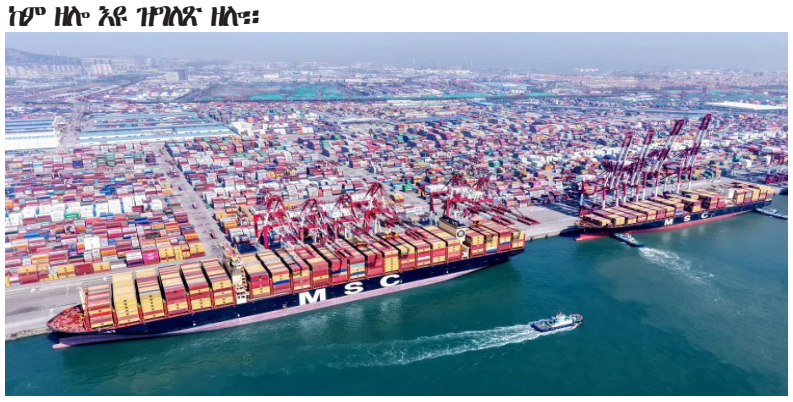

መራሒ ቻይና ኣብ ማሌዥያ ዑደት የካይድ

ኣብ መንነ ቻይናን ኣመሪካን ንጉዳዊ ከናት ኣብ ዝኾደሉ ዘሎ ግዜ ፕረዚደንት ቻይና ሺ ጂን ፒንግ ናይ ሰሉስቱ መዓልቲ ዑደት ንምፍጻም ማሌዥያ ከምዝኣተወ ተሓቢሩ፡፡

ሺ ጂን ፒንግ ኳላ ላምፑር ኣብ ዝኣተወሉ እዋኑ ንቻይና ካብ ኣመሪካ ንላዕሊ. ማሌዥያ ኣተኣምባሳት ናይ ንጉዲ መሻርኽቲ ምኳና ዝገልጽ መልእኽቲ ከምዝመሓለፈ ተገሊጹ፡፡

እቲ ፕረዚደንት፡ ድሕሪ 2013 ንፈለማ ግዜ'ዩ ዝሓለፈ ሰሉስ ምሽት ማሌዥያ ኣትዩ፡፡

ምስ መራሕቲ እታ ሃገር ኣብ ዝኾዉሮ ርክባት ኮኑ ኣብ መንነ ክልተአን ሃገራት ዝዘሎ ዝምድና ንምድንፋዕ ዘኽእል ንጉዳዊ ሰምምዕ ክኽትም ትጽበት ከምዝሎ ይሕበር፡፡

ሺ ጂን ፒንግ ስትራተጂያዊ ምትሕግጋዝ ክልቲአን ሃገራት ሓሊፉ ንኣፀፃ ምርግጋእን ብልጽግናን እቲ ዞባን ዓለምን'ውን ኣንጻሊ. ምኳኑ ኣስሚሩሉ፡፡

ኣመሪካ ኣብ ልዕሊ. ካብ ሓደ ሃገራት ዓለም ዝኣትዋ ንጉዳዊ ፍርያት ልዑል ተሓቢሩ፡፡

ሺ ጂን ፒንግ ኳላ ላምፑር ኣብ ዝኣተወሉ እዋኑ ንቻይና ካብ ኣመሪካ ንላዕሊ. ማሌዥያ ኣተኣምባሳት ናይ ንጉዲ መሻርኽቲ ምኳና ዝገልጽ መልእኽቲ ከምዝመሓለፈ ተገሊጹ፡፡

እቲ ፕረዚደንት፡ ድሕሪ 2013 ንፈለማ ግዜ'ዩ ዝሓለፈ ሰሉስ ምሽት ማሌዥያ ኣትዩ፡፡

ምስ መራሕቲ እታ ሃገር ኣብ ዝኾዉሮ ርክባት ኮኑ ኣብ መንነ ክልተአን ሃገራት ዝዘሎ ዝምድና ንምድንፋዕ ዘኽእል ንጉዳዊ ሰምምዕ ክኽትም ትጽበት ከምዝሎ ይሕበር፡፡

ሺ ጂንፒንግ ኣብ ማሌዥያ ኣብ ዝጸንሑሉ እዋኑ ምስ ንገስ እታ ሃገር ሱልጣን ኢብራሂም ኢብኺ ኢስክንደርን ቀዳማይ ሚኒስተር ኣንዋር ኢብራሂምን ክራኸብ ምኳኑ ተፈሊጡ ኣሎ፡፡

እቲ ቻይናዊ መራሒ፡ ምስ ኼትናም ኣብ ዝተፈላለየ ጸላታት ዘተኮረ ሓያሎ ናይ ምትሕግጋዝ ሰምምዕ ዝኾተመሉ ዑደት ፈጺሙ'ዩ ናብ ማሌዥያ ዝኣቱ ዘሎ፡፡

ቻይና፡ ጃምላ ዘቤታዊ እቶታ ዕብየት ኣመዝጊቡ

ጃምላ ዘቤታዊ እቶት ቻይና፡ ኣብዚ ዝሓለፈ ርብዒ ዓመት (ካብ ጥሪ ክሳብ መጋቢት) ናይ 5.4 ሚእታዊት ዕቡዕት ከምዝመዝገቡ ቤት ጽሕፈት ስታትስቲክስ ናይ'ታ ሃገር ገለጸ፡፡

ብመሰረት እቲ ቤትጽሕፈት፡ መጠን እታ ሃገር ኢንዱስትሪታት ቻይና ብ6.5 ሚእታዊት ክወሰኽ እኳ ሰ፡ ጸኒሑ ኣገልግሎት ድማ ብ5.3 ሚእታዊት ዓብዩ፡፡

ብዘወሃኸ፡ መሸጣታት ሃለኽቲ ሃገራት ብ4.6% ምህርቲ ሕርሻ ኮኣ ብ4% ወሲኹ ኣሎ፡፡ ብሓፈሻ ልምዓታዊ ንጥፈታት ቻይና ብዘለዎል ናህሪ ይግለጽ ከም ዘሎ እዩ ዝገለጽ ዘሎ፡፡

እዚ ቁጠባዊ ገስጋስዚ፡ ኣመሪካን ቻይናን ኣብ ንጉዳዊ ከናት ተጻምደን ኣብ ዝለዋሉ እዋን ይምዝከብ ብምህላዉ፡ በይጂን ቡቲ ምምሕዳር ዶናልድ ትራምፕ ኣንጻራ ዝወሰዶ ዘሎ ተረርቲ ንጉዳዊ ሰጥምቲታት ክፍህ ከምዝይብል ዘርኢ. ምኳኑ ክኢላታት ሰ፡ቁጠባ ይገልጹ ኣለዉ፡፡

ቀጠብ ቻይና፡ ነቲ ኣመሪካ ሰሊዓቶ ዘሎ ልዑል መጠን ቀረጽ በይሁ ክፃብ እንተ ኮይኑ፡ ቀጻሊ. ቁጠባዊ ምድልዳል ከምዝድሊ. ድማ እቲ ቤትጽሕፈት ኣመልኪቱ፡፡

እንተኾነ ክኢላታት ሰ፡ ቀጠቡ ምስ ሰደድ ዝተሓሓዘ ንጉዳዊ ንጥፈታት ቻይና፡ ኣብ ዝቕጽል ካልኣይ ርብዒ ዓመት ዕቡዕት ንኽመዝገቡ ኣገዙ ክጽንም ከምዝኽእል ይእምቱ፡፡

ፕረዚደንት ትራምፕ፡ ኣብ ልዕሊ. ካብ ቻይና ናብ ኣመሪካ ዝኣትዉ. ንጉዳዊ ፍርያት ናይ145 ሚእታዊት ቀረጽ ድሕሪ ምጽዋቹ ቻይና ኣብ ልዕሊ. ናብ ዕዲጋታታ ዝኣትዉ. ፍርያት ኣመሪካ ናይ 125% ቀረጽ ብምወሃን ተመሳሳሊ. ግብረመልሲ ከምዝወስኑ ተፈሊጡ ኣሎ፡፡

ቻይና፡ ኣብ 2025 ቁጠባኣ ብኣሊታት 5 ሚእታዊት ንምዕባይ ዝዛዘዖ ሽዮ ንምዕዋት ኣርቲዓ ክትሰርሖ ምኳና ኣፍሊጣ ኣሳ፡፡

ሕ/ኤውሮጳ፡ ፕረዚደንት ሰርብያ ኣብ ጽምብል ሩስያ ከይሳተፍ ኣጠንቂቖ

ፕረዚደንት ሰርብያ ኣሌክሳንደር ቩቺች፡ ዝመጸእ ወርሒ. ኣብ ሩስያ ኣብ ዝቆደድ ጽምብል ካልኣይ ከናት ዓለም ሰርብያ እንተ ተሳተፋ፡ እታ ሃገር ናብ ሕብረት ኤውሮጳ ናይ ምጽንባር ዕድላ ርኢያ ክትሰጽግ ከምኣትዮኽል እቲ ሕብረት ኣጠንቂቑ፡፡

ሞስኮ፡ መባል 80 ዓመት ዝኾነሪ ዓወት ሕብረትሶቭየት ኣብ ልዕሊ. ሰራዊት ናዚ ናይ ጀርመን መሻርኽታን ንምዝኽሪ፡ ዝመጸእ 9 ግንቦት ዓ.ም. ወተሃደራዊ ምርኢት ከተእንግድ ምኳናዩ ተፈሊጡ ዘሎ፡፡

ኣሌክሳንደር ቩቺች ድማ ኣብቲ ሰሙ ሰርዓት ክትተፍ መደብ ከምዘሎዎ ዝሓፈለ ሰሙይ ሓቢሩ፡፡

ሰዙልጣን ሕብረት ኤውሮጳ ግኑ "ውሳነ ቩቺች፡ ምስቲ ሰርብያ ተቓርባ ዘላ ሕቶ ኣብልኦት ገጺሩ እዩ" ብምባል ተቓወሞኦም ገሊጾም፡፡

ሰርብያ፡ ኣብ 2009 ናብቲ ሕብረት ንምጽንባር ሕቶ ድሕሪ ምቕራቡ ኣብ 2012 ብመጦ. ሕጽይቲ ናይቲ ሕብረት ከምዝሓሸኑት ይፍለጥ፡፡

ሳዕለዋይ ዲፕሎማሰኛ ሕብረት ኤውሮጳ ካጃ ካሰ ብሱይ ኣብ ገዛዕ መገለጺ፡ ዝሸኑት ናይቲ ሕብረት ሕጽይቲ ሃገር፡ ኣብቲ ዝመጸእ 9 ግንቦት ኣብ ሞስኮ ዝቆደድ ዝሓሰ ክትተፍ ድሉት ከምዝይብሉም ኣፍሊጠ፡፡

እቲ ፕረዚደንት ዝ. ዕሽሽ ብዕግል ኣብቲ ጽምብል ምጎ ዝኣተፍ ግኑ፡ እታ ሃገር ናብ ሕብረት ኤውሮጳ ከምዝይተጽንበር ኣጠንቂቑ፡፡

ወዝቢት ቃል ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ሩስያ ማርያ ዛኮሮቫ ድማ ነቲ ናይ ጸቕጢ ወፍሪ ምስቲ ሰርዓት ናዚ ዘካይዶ ዝነበረ ተመሳሳሊ. ዘመተታት እናገጸረት ብምግላጽ ነሲናቶ፡፡

ህንዲን ሃገራት ኣፍሪቃን ሓበራዊ ልምምድ ሓይሊ ባሕሪ የካይዳ

ህንዲ፡ ኣብ ማያት ህንዳዊ ወቅዮኖስ ምስ ሃገራት ኣፍሪቃ ብምኳን ናይ ሓበር ልምምድ ሓይሊ ባሕሪ ከምዝጀመረት ኣፍሊጣ፡፡

እቲ ልምምድ፡ ብ13 ሚያዝያ ኣብታ ርኢሱ ከተማ ታንዝንያ ዝኾነት ዳርኤሱ ሰላም - ብመዋጊ ከም ዝጀመረ ድማ ሓይሊ ባሕሪ ህንዲ ገለጸ፡፡

ኣብቲ ብምትሕብባር ህንዲን ታንዝንያን ዝተወደበን ዝኸዳሉት መዓልታት ዝቕጽልን ልምምድ፡ ነሞርሲ ኪንዲ ማዲጋስካር ሞዛምቢክን ደቡብ ኣፍሪቃን ዝርከቡኣን ትሽዓት ሃገራት ኣፍሪቃ ይሳተፋ ከምዝሎኹ መርከብ ሓበሬታ 'ታይምስ ኦፍ ኢንድያ' ጸብጺቡ፡፡

ሓይሊ ባሕሪ ህንዲ ኣብ ዘወጽኦ መግለጺ፡ እቲ ተሳፊኑ ኣብ መንነ ተሳተፍቲ ሃገራት ዝዝበር ማዕዊ ጸጥታዊ ምትሕብባር ንምሕያልን ስርሒታት ንምወሃህድን ዝዓለመ ምኳኑ ድሕሪ ምሕባር፡ ብቐንዱ ነቲ ኣብ መንነ ህንዲን ሃገራት ኣፍሪቃን ዘሎ ድልዳል ምሕዝኦት ዘርኢ. ምኳኑ ኣፍሊጠ፡፡

እዚ ተጀሚሩ ዘሎ ናይ ምትሕብባር ተተዋሳታት፡ ህንዲ ኣብ ህንዳዊ ወቅዮኖስ ንዝኾነት ጸጥታዊ ብድህታት ዘተኣማምን ዓቢ መልሲ ብምሃብ ንምዕቃብን ጸጥታ ማዕዊ ግዘኣታ ንምውሓስን ክሕግዝ ምኳኑ ድማ ሓይሊ ባሕሪ ህንዲ ኣብ መግለጺኡ ኣፍሊጠ፡፡

እዚ ናይ ሰሚ ዓመት ወተሃደራዊ ልምምድ ኣብ ሃገራት ምብራቕ ኣፍሪቃ ዘተኮረ ምኳኑ ዝገለጸ ሓይሊ ባሕሪ ህንዲ፡ ኣብ መጻኢ'ውን ንሃገራት ምዕራብ ኣፍሪቃ ኣብቲ ልምምድ ንምስታፍ መደብ ተታሒዙ ከም ዘሎ ሓቢሩ፡፡

ህንዲ፡ ኣብ ወርሒ ጥቅምቲ 2022 ኣውን ንፈለማ ግዜ ምስ ታንዝንያን ሞዛምቢክን ስለ ሓዊ ናይ ሓይሊ ባሕሪ ልምምድ ኣካይዳ ምንባሩ ጸብጺቡ ይጠቕሰ፡፡

ተረኛ ፋርማሲ
ቤት መሸጣ መድሃኒት ጎዳይፍ

ዕለት
17/04/2025

ጎደና
ጎደና ኣምብረሚ 755፡ ከብ. ሚ/ሬሕርሻ

ቁ.ስልኪ.
181672

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565

Gabur Printing Services